

העולם הזה

מה באמת אמר שליט רוסיה הסובייטית

כדושצ'וב
על
היהודים

האם כדושצ'וב

הוא אנטישמי?

הצפוייה סכנה

ליהודי רוסיה?

מה יחסו אל

מדינת ישראל?

2

ניאמי!

הסערה האדירה שהתחוללה השבוע בעתונות הישראלית, מסכיב לראיון עם ניקיטה כרושצ'וב שפורסם בעתון הסאטיראי פיגארה, היתה מיוחדת במינה. לולא היה מעורב בדבר גורלם של שלושה מיליונים יהודים בברית המועצות, זה יכול היה להיות קומדיה.

העתון המתמר להיות האחראי וההגון ביותר בישראל, פירסם נוסח כוזב של ה"ראיון". הוא שם בפי ראש ממשלת ברית המועצות השמעות אנטישמיות פרוצות, מן הסוג שהופיע עד כה רק בכתבי הנאצים. מכיון שלא גם הדמיון הקלוש ביותר בין דברי כרושצ'וב עצמו לבין ציטטות אלה של הארץ, קשה מאד להניח שהיתה כאן טעות מקרית.

אולם לא זה העיקר. העיקר הוא שהעתונות הישראלית כולה קפצה על המציאה. מבלי לבדוק את הדברים, מבלי לחשוב פעמים, פסקו על המנהיג הסובייטי האומלל מטר של אש וגפרית שהוא גנרל גם במאמרים הראשיים של עתוני ישראל.

נכונות זו להאמין לכל רמז שיש בו כדי להצדיק את החשש שמולי יוני יהודים נתונים לחסדו של מנהיג נאצי חדש, היא חשידה מאד. מתי ננטה בה נימה של "אהה! אמרנו לכם!" יש בה משום הנאה מאזר כיסמית. כאשר בעליה הם חברי הצמרת המדינית והחברתית של ישראל, זוהי תופעה מראיגה.

★ ★ ★

השנאה בין היהודים והאוקראינים היא שנאה של דם, עמוקה וגזעית. יש לה משני הצדדים סיבות טובות מאד.

בצד האוקראיני, היא החלה עת גאוקה המוני הצמיחה האוקראינים תחת עול ה"פאודלים הפולניים, שעשו ורמסו אותם ללא רחם. יהודים רבים שימשו כמנהלי האחוזה של המלכים והפאנים הפולניים, פעלו כסוכניהם הכלכליים, כגובי מיסים וכמלווים בריבית. הפאן הפולני והגובה היהודי היו שנואים במידה שחה.

לפני 310 שנה הכריזו האוקראינים, בהנהגת בוגדאן חמליצקי, מלחמת חורמה בפר לנים, בישועים וביהודים. נצחונם הביא בעקבותיו טבח שיטתי, שלא היה כדוגמתו עד ימי היטלר. מ-200 עד 400 אלף יהודים — גברים, נשים וילדים — נספו.

לא היהודים ולא האוקראינים שכחו פרק זה בתולדותיהם. כעבור 100 שנים, פרץ מרד הצמיחה האוקראינים ("ההיראמאקים") נגד הפולנים. סיסמת המורדים היתה: "פולני, כלב וגיד — לשלושתם פולחן אחיד."

מאז לא נכתה השנאה ההדדית מעולם לגמרי. אישם מתהת לאפר נשארה גחלת לוחשת. ומי כיוון שכרושצ'וב הוא אוקראיני, הרי יהודי מזרח-אירופה מוכנים להאמין עליו מראש את הכל.

כל עוד זה ענין פרטי, אין רע בכך. אך כאשר סנטימנטים מן הגסו של מזרח-אירופה הופכים לקח המדינה — בצורה גלויה בע" תונות, ובצורה מוסתית במדיניות — הרי זה מסוכן.

יתכן כי כרושצ'וב באופן אישי אינו אוהב את היהודים. יתכן שי משאנו מן הירושה האוקראינית דבק גם בו. אולם דבר אחד בטוח: בראיון המסויים, שעורר את ה"סערה", לא היה דבר וחצי דבר שיכוז היה להתפרש כאנטישמ.

★ ★ ★

מה אמר כרושצ'וב, בעצמו המראיון הצרפתי שאל אותו על גורל הנסיון ליישב יהודים בברית המועצות. הדבר היה מעניין, כי בכמה ארצות בעולם — ובעיקר בבריטניה ובארצות-הברית — התלו מני היגים יהודים גוטשים את המפלגה הקומוניסטית, מתוך מחאה נגד יחסה של הממשלה הסובייטית למיעוט היהודי שלה.

קבועים. הייתי יכול לצטט דוגמות רבות. אי אפשר ללחוץ ברצון היצירה, ואף לא ברצון השלישי. על כן, אני מסופק בכל הנוגע לקביעות של קיבוצים יהודיים."

★ ★ ★

ביקורת זו אינה חדשה או מקורית. היא הושמעה פעמים בלתי-ספורות על ידי אנטישמים וחובבי-יהודים כאחד. היא שימשה יסוד לתנועה הציונית. שהרי אחת ההנחות העיקריות של הציונות היתה שאין היהודים מסוגלים לחיות חיים חברתיים בריאים בפורה. על כן כינוסם בארץ אחת היא תנאי מוקדם להבראת מכם הזכרתי. **משום כך מפתיעים דברי כרושצ'וב — ודווקא לטובה. הוא לא דיבר בקומוניסט. הוא דיבר במור נחים ציוניים, ואפילו לאומיים.**

קומוניסט היה צריך לומר: בחברה מסוימת היו היהודים כך. אולם במשטר הקומוניסטי יהיו אחרת. לפי מארכס, התודעה נקבעת על-ידי ההחיה. היהודי במשטר הסוציאליסטי מוכרח להיות שונה לגמרי מן היהודי במשק הבורגני.

כרושצ'וב מכחיש זאת בפירוש. מדבריו משתמע כי ליהודים יש ישות לאומית מיוחדת, המונעת בערם להיות יסוד יצרני אמתי בכל

מה הוא רואה?

חברה שהיא מלכה, מדינת-ישראל החדשה". ובחציאו מכלל זה כפי רש את ישראל, הוא עשה צעד מכריע ששום קומוניסט לא עשה לפניו. על כך מגיעה לו ברכה.

★ ★ ★

גליון-האישום של כרושצ'וב נגד מדי-נת-ישראל שונה לגמרי. גם דבר זה יש להעלות על נס: ראש ממשלת ברית-המזרח צות מרד את ישראל באמת-מידה לגמרי אחרת. הוא אמנם רומז כי ישראל סובלת מכמה תכונות שליליות של היהדות, אך עיקר התרעומת שלו היא פוליטית.

הנה הנוסח המלא של הקטע הזה: "אנו, הקומוניסטים, משתתפים מאד בגורלם של היהודים שהיגרו לישראל. המכתבים שאנו מקבלים מהם נוגעים ללב במספרם ובעוצמתם. יש שם מחסור בדיוק, אי-הסתגלות לעבודה חקלאית, קשיים של-הגנה בין גולים שבאו ממקומות שונים..."

מה הלכו לעשות שם, כל היהודים הללו? הם חשבו שהם חוזרים למולדת אבות-אבותיהם: זה אינו מספיק כדי לחיות מרפק אל מרפק, או כדי ליצור אומה אמיתית.

ישראל לא נקטה בעמדות שיש בהן להביא אושר לעם היהודי. ברית-המועצות הצביעה

בשעתו למען ישראל באומות המאוחדות. היא תמכה במדינה זו בעת לידתה, וזאת בצורה יעילה מאד. ישראל הוכיחה את עצמה כפרידת תודה ואומללה בבחירת מדינותיה. מדינה זו משחקת את משחק האימפריאליסטי, אויבת ארצות הסוציאליזם. אין אנו קונים מישראל, אלא כמה תפוזים. אנחנו יכולים להסתדר בלעדיהם.

"בסיכום, הישראלים האימפריאליסטים. הם המספרים זונעות על בירוביגיאן. כמו ה"קאפיטליסטים, מנסים הם להפיץ שמעויות מבישות על זכויות הלאומים בברית-המועצות, בה כל עם יכול לשגשג כמולד יכולתו בי חופש הסוציאליסטי. זה הכל תעמולה אנטי-סובייטית. אין ספק בויכוח על נושא זה."

★ ★ ★

יכותו של ראש ממשלת ברית-המועצות, כמו של כל מדינאי אחר בעולם, למתח ביקורת על הקו המדיני של מדינת ישראל. יתכן אפילו שכרושצ'וב צורך בחלק ה"אחרון של ביקורתו זו, בדברו על כפונת הסובה של ישראל. רבים מאתנו בישראל סבורים כי ממשלת ישראל שגתה משגה חמור בהשליכה את ידה על אחד משני הגושים העולמיים, תחת לשמור על נייטרליות.

אנדריי גרומיקו, שרה-החוק הרוסי של ברית המועצות, הצביע באו"ם בעד הקמתה של מדינת-ישראל. ארצו היתה הראשונה שהכירה בישראל החדשה דה-יורה. משכונת הנפט והנשק מן הגוש הסובייטי הועילו מאד.

אולם בקטע הראשון של דבריו על ישראל טועה כרושצ'וב לגמרי. 100 אלף היהודים שבאו בשנה האחרונה ממזרח-אירופה (ושלא יכלו, מן הסתם, לבוא אילו כרושצ'וב ה"י נגד לכך) אמנם נתקלו בכל הבעיות החמורות שכרושצ'וב מוכיר אותן. אולם כל זה כאין וכאפס לעומת ההישג העצום שהושג.

כרושצ'וב אינו יודע — בגלל ה"תעמולה הרשמית של צמרת ישראלי, המתעקשת לשמור על כל השקרים המוסכמים, גם אינו יכול לדעת — כי בארץ זו נולדה יחידה לאומית חדשה, שחסרות לה רוב התכונות הטובות והרעות של ה"יהודים.

יתכן שהמנהיג הסובייטי היה מסוגל להבין את הדבר, אילו נאמר לו בפירוש: שהאומה העברית בישראל היא אומה חדשה, מיוחדת ונפרדת. יש לה זיקה עמוקה ליהודי העולם, והיא לא תהיה אדישה לגורל מלוגי היהודים בארצו של כרושצ'וב. אולם אין הוא חלק חדש של הפורה היהודית.

אולם הנחת-היסוד, שהיא לקוחה מ"מגילת-העצמאות של ישראל, כוונת. האומה העברית בארץ-ישראל אינה זהה עם הפורה היהודית העולמית. יש לה זיקה עמוקה ליהודי העולם, והיא לא תהיה אדישה לגורל היהודים דים בארצו של כרושצ'וב. אולם היא מהווה יחידה לאומית חדשה נפרדת.

זאת איננה תיאורית. אם יבקר ניקיטה כרושצ'וב בישראל — ואולי כדאי להושיט לו הזמנה רשמית לכך — יתכת במו עיניו כי בני האומה העברית בארץ "חיים שכם אל שכם", ואף מסוגלים "להתפרנס זה מזה". הוא יתקל בתופעה של "עבודה קיבוצית ומשמעת קיבוצית", אפילו בצורה מוגזמת. הוא יראה כי הצברים אינם אנשי רוח מוגזמים, ואולי, לרוע המזל, אינם אנשי רוח כלל.

★ ★ ★

אין תועלת רבה בפולמוס היסטוריו-אני ורגשני עם ראש ממשלת ברית-המועצות. חשוב הרבה יותר לנתח בקור-רוח את גישתו של כרושצ'וב — אחד משני האנשים החשובים ביותר בעולם — ולהסיק ממנה מסקנות מעשיות. סבורני שאפשר ל"נסח אותן כך:

● כרושצ'וב היה מוכן להיפטר ברצון מיהודי ברית-המועצות, כולם או חלקם, אם היה יכול לעשות זאת מבלי להזיק לעצמו.

● הדבר אפשרי רק אם תנהל ישראל מדיניות נייטראליסטית, ותצא כליל ממשחק הכוחות של שני הגושים העולמיים.

אנו מוכנים לקלוט את יהודי ברית-המועצות, מי שאינו רוצה בהם, מי שסבור שאין הם יסוד יצרני רני להכרתו, מתבקש לשלחם אלינו. ולשאר דברי כרושצ'וב על אייכותנו לכוון אומה בריאה כי מולדת של אבות-אבותינו, יורשה לנו לענות בפשטות ובאדיבות: "ניאמי!"

קרקעיים של המרחב, מחזקים את אוניוניהם כאשר נשמע קולו של בוסתאני. קשה לדעת במה השפעתו של הסוחר החיני כני, עושר הרב, קשרי הדדוקים עם נציגי מעצמות המערב וחברות הנפט — כל אלה נותנים לו משקל, אך אינם מצדיקים את חשיבותו המיוחדת. זו גובעת מעובדה פשוטה: בוסתאני מדבר לענין, משמיע דברים הנרבים אים כהגיניים לשיכבה המשכילה בארצות ערב. דעתו מתקבלת לרוב מפני שהוא סבירה.

אנשי ריב ומדון. לפני ארבע שנים הציע בוסתאני הצעה מהפכנית. עד אז טענו כל מנהיגי ערב, ללא יוצא מן הכלל, שלא יתכן לעולם שום שלום עם ישראל. הדבר נתן לרפולומטים הישראליים בעולם יתרון עצום, כי הם נראו כאנשי שלום, בעוד הערבים הופיעו בכל מקום כאנשי ריב ומדון.

עד שבא בוסתאני והציע, בפעם הראשונה, לשנות את הטון. על הערבים לדרוש שלום, יעץ, אולם עליהם להתנות אותו בהחזרת ישראל לגבולות תוכנית החלוקה של 1947. ההצעה נתקבלה, הפכה לקו הרשמי של כמעט כל הנציגות הערביות. מאז נראים הערבים כאנשי שלום, ואילו ישראל היא מתחרת-ריב. כי בוסתאני ידע מראש, שלעולם לא תוכל ישראל להסכים לחזור לגבולות 1947. הוא ידע גם כי לגבי הקורא הפשוט בלונדון ובשיקגו, הגיוני בהחלט לדרוש ממשל לא לכבד את החלטות האו"ם. יחד עם זה הוחדרה למרחב בפעם הראשונה האפשרות של כריתת שלום, ומבחינה זו היתה ההצעה צעד גדול קדימה.

100 מטרים שקם. השבוע השמיני בוסתאני הצעה חדשה. לאור היותה מקורית, יש להתחיל אליה ברצינות רבה. עיקריה:

- אין לערבים שום ריב עם היהודים. והם מבדילים בין מדינת ישראל לבין יהדות העולם.
- הערבים אינם מתכוונים להשמיד את ישראל בכוח. הם לא יכירו בה רשמית, ולא יכרתו עמה הסכמים רשמיים. הם ישאירו את המצב הקיים, מתוך תקווה שבמרוצת השנים לא תוכל ישראל להחזיק מעמד בצורתה הנוכחית.
- ביתיים יש להקים, לאורך כל גבולות ישראל, אזורי חץ ברוחב של 100 מטרים (50 מטר מכל צד של הגבול). בחגורת צניעות זו ישמור חיל-האדם על השקט וימנע התנגשויות.
- דברי בוסתאני היו מנוסחים בצורה די בלתי-פסגית, כדי לאפשר את עיכולם בי ארצות-ערב. אולם למעשה היה חבוי בהם צעד גדול מאד קדימה. הם יכלו להבטיח שקט לתקופה ארוכה, תוך השלמה עם המצב הקיים והפנה הדרגתית של המתיחות. אם יקרה הדבר, יתכן כי בוסתאני או מישהו אחר יוכל להעז ולחזק, בעוד כמה שנים, הצעה נוספת העשויה לקרב את השלום, אך תיראה למראית-עין כלאומנית קיצונית.

עתונות

עם „הארץ“

הידיעה שהופיעה בראש העמוד הראשון של הארץ, ערב אחרון לסת, היתה מדויקת. הספיקה להעביר את התג על אלמי קוראים בעלי קרובים בבית-המועצות: „כרושצוב שולל אפשרות של חיים יהודיים לאומיים — היהודים אהבים מסחר, צוענים אינסלקואליים, אינם רוצים לחיות בינם לבין עצמם, מדינת ישראל — כשלוף“ צעקה הכותרת הגדולה מעל לחתימה „מאת מוריס קאר, שליח הארץ בפאריס“.

הידיעה עצמה היתה מזועזעת אף היא. בראיון שהתפרסם ביומן הפאריסאי פוגארו אמר כרושצוב, לדברי קאר, כי היהודים הם „מעין צוענים אינסלקואליים“, וקף את כשלונו בירובידיגאן „על חשבון אופיים של היהודים“, טען כי מעולם לא יכלו היהודים להחליט „להתפרנס זה מזה ובמו ידיהם“. חזק מזה אמר כרושצוב, לדברי קאר: „אנחנו, הקומוניסטים, נדים ליהודים שהתישבו בישראל. המכתבים שאנחנו מקבלים מטעם מועצת אונטו“.

„גבס ברוסית“. כעבור כמה שעות הופיע ידיעות אחרונות עם כותרת רועשת עוד יותר, לאורך כל ראש העמוד הראשון. מעל לאמאר גרשם „מאת אדמין איתן, כתבנו בפאריז, רוטר ויו. פי.“ לקורא לא נשאר ספק כי הידיעה היא מוסמכת ביותר, מועתקת ישר מן הפיגארו.

לפי הנוסח של ידיעות אחרונות, היו דברי כרושצוב חריטים עוד יותר. ראש

העם

סמל הדור

„כדי למלא את צוואתה של אמו הגוססת, ערך נער תימני בן 12 טיול ברגל, שאם להעריכו מבחינת האומץ וההתמדה שהיו כרוכים בו, אפשר להעמידו בכפיפה אחת עם מסעות הגבורה של חושפי מסתורי ה- קוטב הצפוני או כובשי האברסט. שם הנער: דויד בריעורא דמארי...“

כך כתב גיאוש אובסרבר, השבועון ה- לונדוני המוצא לאור בכספי ההסתדרות ה- ציונית, והמשרת את קבוצת-המנהלים של דויד בן-גוריון. היא העתיק אותו מבטאון יהודי סמרי.

הסיפור המלא היה מרומם-לב. דויד בן-גוריון, 12, מסתבר, נתבקש על-ידי אמו הגוססת לעלות ברגל ירושלימה. הוא פנה צפונה, כמעט נהרג בגבול תימן-סעודיה, נאסף על-ידי משפחה יהודית בסעודיה, הצטרף להולכי רגל מוסלמים בדרך למכה, נאסף על-ידי עולי-רגל סוריים שחשבו כי הוריו נספו בשריפה בעיר זו, הלך עמם עד לעקבה, עבר

כרושצ'וב

מי הוא צועני אינסלקסואלי?

בלילה את הגבול, כמעט נהרג על-ידי חיילי צה"ל, סירב לנסוע בג'יפ, הלך ברגל לבאר-שבע, התארח אצל הגדנ"ע, המשיך לירושלים ונאסף שם בבית-היתומים העירוני.

בצדק העלה דויד בן-גוריון השבוע מאורע היסטורי זה על נס. „עולה-רגל צעיר זה“, קרא להתלהבות באוזני פעילי מגבית ההסתדרות מארצות-הברית וקנדה, „משמש סמל לדרכו של עם ישראל החוזר למדינתו. זה קרה לילד בן 12, וזה קרה לאומה שלמה“.

שלישו של נשיא המדינה התלהב גם הוא, הודיע שהנשיא כבר נתן הוראה לקרוא אליו את הנער, לשיחת רעים.

לרוע המזל, יצטרך הנשיא לחכות זמן רב. כי הנער עזר ב-דודי דמארי, גיבור הדור וסמל האומה, לא היה ולא נברא. איש לא ראה אותו מימיו, איש לא אסף אותו ואיש לא אירח אותו. בית-החרושת הישראלי, המייצר סמלים לאומיים בסיטונות, המציא סמל נוסף.

ומבחינה זאת היה באמת סמלי מאד.

יחסים מרחביים

חגורת הצניעות

בין כל הקולות המנסרים בחלל המרחב, קולו של אמיל בוסתאני אינו רם או מהיר הר במיוחד. הסוחר החיפאי, שברח במלחמת-תש"ת, השתקע בבירות, הפך לקבלן-מיליונר ולחבר-הפרלמנט, אינו מלהיב המונים. אולם המומחים המעטים המצויים בזרמים התת-

● **חבר הכנסת ישראל רוקח יגיש אולטימטום לציונים הכלליים, להבטיח לו את ראשות עיריית תל-אביב.** רוקח מצטער על כי עזב לפני חמש שנים את ראשות העיריה ועבר להיות שר הפנים, ועם זאת הציב מהקואליציה הממשלתית מצא את כסאו תפוס על-ידי חיים לבנון. איומו של רוקח, במקרה שלא תסכים הנהלת הציב להעמידו בראש הרשימה לבחירות העירוניות בתל-אביב: הוא ינהיג את החזית נגד האיחוד עם חרות.

ובבוא המועד יעמוד בראש רשימה אישית משלו לבחירות לראשות העיר.

● **צעיר נוסף, מצמרת מערכת הכטחון, יועבר בקרוב מתפקידו ויתמנה לתפקיד דיפלומטי, בשירות החוץ של ישראל.** הוא לא יהיה הראשון ממשפחתו אשר ישרת בתפקיד כזה.

● **כוח החירום של האו"ם בגבול ישראל-מצרים עלול להתפורר, למרות שכל הצדדים הנוגעים ישירות בדבר, מעוניינים בהמשך קיומו.** הסיבה: כספית. גם לאחר שארצות-הברית קיבלה על עצמה את כיוון חלק הארי בתקציב הכוח, צפויים קשיים במימון הוצאות הצבא הבינלאומי.

● **עיראק תצהיר רשמית על נכונותה לקבל על עצמה את תנאי הסכם שביתת-הנשק ישראל-ירדן.** ההתחייבות, שתבוא בעקבות לחץ אמריקאי, עשויה להיתן לישראל, ללא פירסום רב, כדי למנוע תעמולה מצרית.

● **ישראל תדרוש הקמת ועדת-חקירה מיוחדת של האו"ם, שתבדוק את המצב בבית-הקברות היהודי בהר הזיתים.** לפי דו"חים מדויקים שנתקבלו לאחרונה, מתברר כי שלטונות ירדן העלימו עין

מהריסת המצבות, ביחוד בחלקה העתיקה של בית-הקברות, שם היו קברים מלפני אלף שנה.

● **שר האוצר לא ינהל בי-ביקור הנוכחי שום משאומתן עם מוסדות כספיים של ממשלה ארצות-הברית.** למרות שהתכונן לו דון בשאלת המענקים, הוחלט לוותר על כך, בגלל המשבר הכלכלי באפריקה, מתוך שיקול כי אין הוסן מתאים לניהול משאומתן בסל סיכויים כלשהם.

● **אזרחי ישראל המעוניינים בכך, יוכלו לערוך בקרוב בי-קורים חופשיים בסוריה.** על כך תודיע כנראה ממשלת פולין, המעוניינת בפיתוח התיירות בארצה, מתוך שיקול כי ישראלים רבים יהיו מעוניינים לבקר את ארץ מוצאם.

● **ההסתדרות תגביר את השתלטותה על חברת הספנות הלאומית צי"ם.** נוסף על חלקה ה- נוכחי בחברה, ישקיעו מוסדות כספים של ההסתדרות קרוב לשלושה מיליון דולאר נוספים. ההשקעה החדשה תתן בידיהם שליטה כמעט כללית.

● **מפלגות השמאל לא יגלו התנגדות רצינית לחוק התע"סוקה, אשר יובא בקרוב לכנסת ואשר מטרתו להעביר את דשי כות העבודה לסמכות הממלכית תית של משרד העבודה.** למרות שאחדות-העבודה ומפ"ם מתנגדות עקרונית להלאמת הלשכות, יימנעו מיצירת משבר ממשלתי על רקע זה.

● **למרות מאמציו הממשלה למנוע חוסר-עבודה בימי חגיגות העשור, יתרכה בכל זאת מספר המובטלים בעונה זו, בעיקר בענפי הבניה.** חברות ציבוריות ופרטיות שונות החליטו לצמצם את היקף עבודות הבניה המבוצעות על ידן. הגורם: מינוס הביקוש לדירות.

● **מי שהיה מזכיר האו"ם, בעת קבלת ההחלטה על הקמת מדינת ישראל, עשוי לבקר בישראל, בשלהי שנת העשור.** סריגוה לי הנורווגי הסכים, בית-י, לעמוד בראש חגיגות העשור באוצו.

● **שוב מתאחדים בנקים.** חפעת: קוסת העליה ואשראי וחסכון בירושלים.

● **בקרוב יהיה מותר לך לסרב לקבל מתנות מחוץ-לארץ.** בעוד שכיום אסור הדבר בהחלט, מחשש שיפתח פתח להברחת מטבע, ייקבע להבא נוהל שיאפשר למי שאינו רוצה לקבל מתנה לפנות לשר-האוצר ולבקש היתר מיוחד לסירוב.

● **גם יחביהמגן העקיף ייעלם רשמית.** למעשה ייסמע הסט במסי עקיפין אחריהם, שיוגדלו במידה מתאימה.

● **עיריית ירושלים תקבל הלוואה מהבנק הולנדיות פרטיות,** שיסערו לה להחליץ ממצוקתה הכספית הכרונית.

● **קרית-גת תייצר חוטי-כיתנה ערינים,** שתסבור את המונופול שיש כיום בשטח זה למפעלי אהא.

● **ידיעה משמחת לנהגים:** כתוצאה מהסלצת ועדה ממשלתית, יוגבר ייבוא המשאיות.

מעצור המפגניים בירושלים
סי תנש את השערות?

עבודתו המעטות במשרד התשלומים של המחוז, בו גוהלה העבודה כולה בידי סמליו ושוטריו החרוצים, היה הידנה יושב שעות רבות במשרדו הפרטי, במרחק בתים אחדים ממשרדו המשרדתי. את המשרד רשם על שם אשתו, למרות שהוא עצמו ניהל אותו בהצלחה רבה.

כדי לנהל משרד של רואי-חשבונות ויעוץ מס' הכנסה, היה הידנה זקוק לסכומים גדולים של כסף. בתפקידו כקצין חשבונות, שלט הידנה על קופה שמחזורה החודשי עלה על מאות, גמר התשלומים לשוטרי המחוז, בימים בהם היו לקוחותיו הפרטיים חייבים לשלם סכומים גדולים של כסף, שלא היו ברשותם ביום התשלום, היה הידנה מציע את שירותו, מוציא את הכסף מקופת ה' משטרה. אחר כך היה גובה אותו בחזרה למקורותיו, בריבית קצוצה. לעתים, בסוף החודש, אחר גמר התשלומים לשוטרי המחוז, לא היה הידנה יכול להסתפק בקופת ה' משטרה, נאלץ להשיג כספים ממקורות אחרים. הוא היה פונה לחבריו לעבודה, מבקש מהם הלוואה לו באופן פרטי כמה מאות לירות, ללא ריבית.

שואב אבק ומכונת כביסה. עסקיו של הידנה פרחו ושיגשו. הקצין הוריו, ש' עלה לישראל ממצרים בשנת 1949 וטיפס מאז במהירות בשלבי סולם הדרגות המשרדתי, העלה את רמת חייו בשנים האחרונות מעלה מעלה. שכניו למעון השטחים, ברחוב ויזל בתל-אביב, סיפרו על מכונות-משא שפרקו לאחרונה מקרר חשמלי, שטחים יקרים, מערכת תנורי גז, שואב-אבק חשמלי ומכונת-כביסה לידרתו.

כך ניהל הידנה את חייו הכפולים, כקצין תשלומים-מחוזי וכיועץ מס' הכנסה פרטי, עד לראשון באפריל 1958. בתאריך זה היה חייב הידנה, ככל קציני התשלומים במשרד-ישראל, להגיש דיווח-חשבון על קופתו, לסיומה של שנת הכספים. אולם כאשר איתר הידנה המחוז לצורך את קטעי הלחישות והרכילות ששמעו לאחרונה.

לבסוף קפצה סבלנותו של יואב פלג, מפקד המחוז שעצם במשך כל הזמן את עיניו מלראות את מעשיו של פיקודו. הוא שלח את ראש הענף הפלילי במחוז, סגן מפקח-מחוזי אריה שמילובסקי, פקד עליו להביא בפניו את משה הידנה. "הביא אלי מיד את הדו"ח השנתי", פקד מפקד המחוז על הקצין, לכשהובא אליו.

שלווית דם במשרד. הידנה לא הת' בלבד. "הדו"ח במשרד. אני הולך להביא אותו", אמר פלג, ויצא את משרדו יחד עם שמילובסקי. הוא עזב את בנין המשטרה, פנה למשרדו הפרטי, בפינת רחוב הרצל, כעבור כמה דקות כשראשו על השולחן ושלווית דם על הרצפה לידו. אקדח השירות היה מוטל בתוך השולחנית.

ידיו של פלג היו מלאות עבודה. הוא דאג מיד למנות שנים מקציניו הנאמנים לניהול החקירה, ביקש מכתבי העתונות לטשטש או להעלים בכלל את הידיעות על התאבדותו של קצין התשלומים. "הידנה התאבד בגלל טראגדיה משפחתית", סיפר פלג לעיתונאים (חמשד בעמוד 8)

רבי זלמן רייכמאן, העבירה: התנגדות ל' שוטרים בעת מליו תפקידם. האיש נכלא בתא העצורים, יחד עם בנו וכמה מפגנים אחרים של נטורי-קרתא, ש' ניצלו את ימי החג (ואת נוכחותם של תי' רים זרים לרוב) כדי להפגין נגד הברירה הירושלמית.

סקופ במקור ראשון. משטרת ירו' שלם, שסיכנה את המזימה, היתה מרוצה מעצמה. היא לא רצתה שתיירם מחוץ לארץ, שבאו ליהנות מזיו ארץ הקודש, יקבלו רושם מוטעה בגלל הפגנות ודונויות של נטורי-קרתא. היה גומה שהמטרה הושגה במלואה. אך אילו ידע השוטר איזו תסבוכת יצר בשעה שרשם את שם העצירה, היה גדה. כי האיש שנעצר לא היה קנאי ירושלמי. הוא היה, במקרה, תייר מאמריקה. ולא זה בלבד, אלא שהיה איש חשוב מאד, מבעלי המניות הנקראים של העתון היהודי הגדול ביותר בארצות-הברית, סאג'מארג'ן-זשורנל. רייכמאן (55), יליד ירושלים שהיגר ל' ארצות-הברית לפני 30 שנה, לא גילה את מעמדו. גם הוא היה מרוצה. כי סוף-סוף הצליח לקבל סקופ עתונאי, לדוחת לאלפי קוראי עתונתו במקור ראשון על חייהם וחור' יותיהם של יהודים אדוקים ושוטרי הגחלת הקדושה בירושלים העברית.

כשהגיעה הידיעה לראשי המגבית ולעסקני המחוז בירושלים, תלוו את שערות ראשם, התכוננו לתלוש גם את שערותיו המלבינות של לוי אברהמי, מפקד משטרת הבירה. הלה מיהר לשחרר באדיבות מתנגדת את העציר הבלתי-ינעים. רייכמאן רק חייך. משרתו הושגה.

משטרה תשלום אחרון

בבתיים של קציני וסמלי משטרה רבים, שררה בשבוע שעבר אוירת יום-כיפור. גרמה לה שמועה איומה, שעברה מפה לאוזן: "מפקד ראשון משה הידנה התאבד בירידה". כעבור יום אושרה הידיעה רשמית. לכמה מחבריו-לעבודה של הקצין שהתאבד היה פירושה של הידיעה חמור הרבה יותר מאשר אבל כבר על מות חבר למדים: משה הידנה היה חייב להם סכומים גדולים של כסף. כשהחלה החקירה על נסיבות מותו, הבינו הנושים כי כספם הלך לטמיון.

החקירה, סביב התנהגותו של קצין ה' תשלומים במטה מחוז תל-אביב, החלה כבר חצי שנה לפני מותו. מידעיות שהגיעו למפקד המחוז, יואב פלג, התברר שהידנה נראה תכופות כשהוא נושא ונותן עם ראשי הבורסה בשדרות רוטשילד בתל-אביב, בשעות בהן הוא פנוי מעבודתו במשטרה ועבודתו הנוספת במשרד היעוץ לעניני מס' הכנסה, ש' הקים לעצמו לפני שנים אחדות.

הנהווי לבין המלחים בריבית-קצוצה, היו צריכים להדאיג כל מפקד מחוז הוראג ל' טוהר המידות של פיקודיו. אולם יואב פלג, כיו קצינים גבוהים אחרים במטה המחוז ובמטה הארצי, לא יכול היה להתחסם ביד קשה למפקד ראשון משה הידנה. גם הוא, כמו קצינים אחרים, היה נזקק לעיתים ל' חסדיו של קצין התשלומים, שהגה להלחת לקציני משטרה כספים ללא ריבית.

מאתים אלף בחורש. משה הידנה לא עסק רק בהלחות ללא ריבית. מחוץ לשעות

תענתו בי בתמצית המתורגמת שהופיע בעתון נות הישראלית (קרי בהארץ ובידיעות אחרונות) הושמטו שתי-שלוש נקודות חסר בות, נוספו שתי-שלוש נקודות, וכתוצאה מכך סולף מעיקרו הטון של האינטרביו לרעה...

הסערה שככה במהירות מבוישת. איש לא העז להסביר כיצד יכלה ידיעה כזוהת אחת, שלא היה לה שום אישור, לגרור אחריה את כל העתונים האחרים של ישראל. איש גם לא העז להזכיר שאין זו הפעם הראשונה — אלא שבמקרים אחרים לא נתגלה הדבר בצורה כה חותכת.

העובדה שהארץ לא ראה חובה לעצמו ל' פרסם תיקון, אחרי שהגיע ארצה נוסח ה' ראיון, ושכל העתונים האחרים עשו יד אחת להשתיק את כל הפרשה (ואף המשיכו ל' פרסם דברי פולמוס נגד כרושציב על סמך הנוסח הכוזב), סיפקה חומר רב למחשבה.

ספרות אגודת פועלי העם

וכי אפשר להתלונן? איאפשר. אין כמעט מקום בעולם בו מטופח האמן והאינטלקטואל כמו אצלנו. מה שמוביל אותנו למסקנה שאין שום קשר בין טיפוח האמן וטיפוח האמנות...

כל מה שאנו רוצים הוא... שכמה משור' ררים ירעבו ללחם תמורת חופש הדפוס. אולי אפילו בית-סוהר. לאלה שעברו את הגבול, במקום המחנק הנורא בתוך שפע הזכויות וההנחות והמרגינה...

כאשר כתב עמוס קינן, בפאריס הרחוקה, את השורות האלה, לא יכול היה לדעת כי למחרת יום פירסומם בארץ תיערך הצגה סאטירית, שכאלו ביזמה במיוחד ביד אמן לפי התיאורתי. ההצגה: הועידה הארצית של סופרי ישראל המאורגנים.

משמר המרגרינה. אגודת הסופרים היא מוסד כלכלי חשוב. יש לה בנין מפואר, שהוקם כמספי הצביבה, כמו בית העתונאים, הרופאים, המהנדסים ושאר אגודות הפועלים המאורגנים. יש לה זכויות ככליות, משרות בשכר, מענקים, סטיפנדיות ופרסים שהיא שוקטת פחות או יותר על חוקתם.

אמנם, הסופרים האמיתיים המעטים ששרדו בארץ למרות משטר המרגרינה מצמצמים על האגודה. פרסיהם ושכרם מובטחים על-ידי מיה יצירתם. חוג זה כולל את אורי צבי גרינברג, חיים הזו, שמואל יוסף (ש') עגנון, אברהם שלונסקי, ולמן שניאור ואפילו משור' וריהצצר נתן אלתרמן.

אולם ישנם סופרים פחות ברוכים, הזקוקים להבטחה כלכלית ולשכונים של אבא חושי. אלה הם אנשים כמו יהודה בורלא, ש' (ש' שלום), שפירא, שמשון מצר ודומיהם, המאורגנים תחת השגחתם של אבי' רהם ברוידס. הם השולטים באגודה ומתנגדים בשפע המרגרינה שלה.

מפברקי המוראל. כל זה היה טוב אלמלא קם בארץ דור חדש של מושכר-עט, הדורש גם הוא את חלקו מן הצלחת. רישומו הרחני אמנם קלש ביותר, ורמתו התרבותית קרובה לאפס, אולם, כדרך הצעירים, תיאבונם בריא וקולם רם. מלבד זאת הצליחו מושכרי העט הצעירים-בגיל להתארגן על בסיס מפ' לגתי מוצק, ממפ' (משה שמיר) עד אחדות העבודה (חיים גורי, מתי ואהרון מגד, חנוך ברטוב) וקבוצת "היד השחורה" (שלמה טנאי ודוד אבידן).

כך תפחת המרד הגדול של הספרות ה' צעירה. הוא לא דרש שינוי ערכים רוחני, או הליכה אל העם. בניגוד לחבריהם בהוג' גריה ובפולין שפכו את דמם למען החופש, לא הרימו סופרים אלה שום דגל שאינו בריא. הם העדיפו את המרגרינה על הדם. דרישותיהם: שיתוף בועד ובוועדות, במינויים, בפרסים ובשאר השלל.

הועידה נמשכה יומיים. היא החלה בנאום שטוח של יזהר (ס. יזהר) סמילנסקי, שצ' טיין בסיסמות יפות, אך היה לקוי בחוסר כל עמקות או מעוף חדשני. היא נסתיימה בתחלשות על הפנסיה שתשולם לאברהם ברוידס, בדרישה להגדיל את התגמולים ל' סופרים ובבחירת ועד חדש. בו ניתן סוף' סוף ייצוג נאות לצעירים — שמיר, מגד וטנאי, שלושתם מלחכי-פינכה מקצועיים.

כדברי קינן:
"אפשר לתאר באופן נוגע עד הלב את החי הלוחמים בפלמ"ח, ההולכים והנופלים בידות, מבלי לעבור בחיים אפילו חזויה של יום אמונים אחד... (אלה הם) פונקציונרים רוחניים, מקבלי משכורת לעידוד התרבות, ומפברקי מוראל סנדנטי לפי הזמנה."

דת העציר הבלתי-ינעים

השוטר שאל את שאלותיו בשיעמום מק' צועי, רשם את הפרטים בהיסח-הדעת. השם:

ממשלת בריית-המועצות אמר, בין השאר: "היהודים אינם מסוגלים לחיי עמל ומשמעת קולקטיביים...". הוא, "הביע ספקות ביחס לעתיד הקהילות היהודיות ברוסיה". לדבריו "עשתה ישראל שרות של דוב ליהדות העולם בהצטרפה למחנה האימפריאליסטים."

הנסיפה הידיעה: "בהכתירו את היהודים בתואר "צוענים אינטלקטואליים"... ביטל את הציונות ואת מדינת-ישראל במחירה". כן אמר: "אנחנו הקומוניסטים, בוים ליהודים שעלו לישראל..."

מנין לקח ידיעות אחרונות דברים אלה? שיכלו להתפרש רק כאיום ישיר על חייהם של שלושה מלינו יהודים? הם לא היו כלור לים במברק כתבו פריה, שהיה מטושטש ובלתי-ברור, או במברקי רוטר ויו. פי. הם הועקו באופן חופשי מארץ.

מיד מתחת הידיעה עצמה פורסם מאמר ראשי בחתימת ה'ר. (העורך הרצל רוני' בלונ), תחת הכותרת "גגס ברוסית". הת' רתת רוני'בלום: "האופי היהודי הגרוע" — ענין. "משנאי עבודת הכפיים ועריקה" — זהו נאומו החדש של כרושציב על עמנו... לזה אנחנו קוראים אנטישמיות... נימוקים היו גם לגבס ולפיהרר האוקראיני חמלינצקי. ימת שמו וזכרו... כאן מזכר הוט הניור' פובי... חבל שלא נוכל לענות לכרושציב — ברוסית..."

"תדהמה וראגה". תוך 48 שעות ש' עות הצטרפו כמעט כל עתוני ישראל למק' הלה. מבלי שקיבלו אישור כל שהוא לדברים שבאו, כביכול, מאת כתב הארץ. וש'א אושרו עקריי שום כתב אחר וגם לא עקריי שום סכונות בינלאומית, כתבו למעלה מחרסר מאמרים בינאיים חובבי-הבבות. דברים. "מזע' זעים ומחרדיים" התיפה דבר, גממר גדול כפליים מן הרגיל. סוף לכל נסיון של הת' קרבותי ישראלית-סובייטית. קבע חרות. "לפ' נינו משנה סדורה, שאין עוד לעפקס במהי מנותה... שופעת משפטים קורמים... צורתם... תזהמה ודאנה..." נאנת על' המשטר. למוזב, שלא הגיב על הידיעה, הפך מטרה לחיצים רבים בשאר העתונים. גראה כמעט כבוגר. קול ישראל הצטרף ל' תמורה, שרים הגישו שאינאות בממשלה, מנגנון-החושך חילק לעתונאים הקרובים לו מאמרים מוכנים, שניתחו את התהמה ש' השתררה, כביכול, בצמרת מקי'. לפחות עתונאי אחד פירסם מאמר כזה, בחתימת שמו שלו.

אפילו נציגים סובייטיים ניסו להמציא את דמות הראיון, בשיחות פרטיות עם עסקנים ישראלים. הם הצביעו על העובדה שהקטע על היהודים הושמט מן הטקסט של ה' ראיון שפורסם בפרבדה, ולכן יש לו אופי פרטי ובתמימי-דין בהחלט.

"נוכחנו להפתענו..." כל זה יכול היה להימשך, לוגא הגיע לארץ ביום השני גליון הפיגארו שהכיל את נוסח הראיון המקורי. לתדהמת כל הנוגעים בדבר, נת' ברר שכרושציב לא אמר אף אחד מן ה' דברים ששימשו יסוד לסערה הוראה. הוא לא דיבר על צוענים, לא האשים את היהודים בהשתמטות מעבודה, לא אמר ש"זועזוע" ממכתבי עולים.

העתונאים הוכו באלם. רק ידיעות אחרונות מיהר להתנצל, הודיע כי "נוכחנו לאפ'

• הנוסח המלא של הקטעים שגרמו לוי' כזה, ראה במדור הנידון.

מתאבד הידנה ואשתו
לאן הלך חספא?

אצ"ל

מ כיכר מוגרבי עד לחוף הים של תל אביב, נערכו אלפים בטורים. משני צידי רחוב אלנבי הצטופפו המונים על המדרכות. דגלי המדינה ודגלונים צרפתיים התנופפו ממרפסות הבתים. רעש גלי הים התמוזג עם המיית הרמקולים, צעקות הרוכלים וצלילי שירי-הלכת של התזמורת.

המעמד היה חגיגי ומרומם: אורחים נכבדים, צלמים מתרוצצים, חולצות לבנות, תקיעת חצוצרות, פלאקטים וכרזות, חיוכים ופנים זוהרות. הכל היה מאורגן ומחושב. כי היום כבר דואגות המפלגות לכל מפא"י אספה את מלחמת העצמאות אל תחת כנפיו של כיג"י, אחדות העבודה אימצה את זכר הפלמ"ח, ותנועת החרות הפכה את לוחמי המחתרות למכשיר שלה.

אף על פי כן, רחוק משאון הנאומים המלוציים, שהיו מוקדשים יותר לבעיות אקטואליות של תנועת החרות מאשר לעבר ה"מחתרת", להטה מחדש הנחלת שכבתה לפני עשר שנים. נושאים עמדי בחולצות צהריות בשורות המצעד, התבוננו זה בזה: דמויות רגילות של פועלים, סוחרים, אישיות ובעלי תעשייה. גברים במיטב שנותיהם, שהחלו להקריח מעט, לטפח כרסים ולדאוג לחינוך ילדיהם. הם השתנו במשך עשר השנים הי אחרונות. אבל משהו בקרבם לא ישתנה לעולם.

★ ★ ★ הנדונים למוות

ל כד קבוצה וקבוצה הוכן שלט נישא על מוט, שציין את ההולכים אחריו. רק שלט אחד נשאר תקוע על גדר אחד הבתים ברחוב גאולה, גם אחרי שמצעד לוחמי הי מחתרת כבר זז ממקומו. השלט המועזע

כנס וביצע

המפקד האחרון של האצ"ל, מנחם בגין, צועד בראש מצעד כנס דור המדד, כש"סדרנים" שנבחרו באופן מיוחד, מפנים לו דרך. מימינו נראים זאק

"נידונים למות" נשאר יתום, מבלי שאיש יחפץ לטול אותו. גם עשר שנים אחרי קום המדינה, אין זה משעשע ביותר להיזכר שפעם היית נידון למות.

אולם הנידונים למות היו שם. "הי, יעני קלה, בוא הנה!" קרא גבר גבה-קומה, לאחר האנשים שעמד בקצה יחידה אחת. יענקלה העלה חיוך רחב על פניו ונדחק אל הקורא בהתרגשות:

"גו, מה נשמע, מאז הברית אצל אברהם לא ראיתי אותך!"

יענקלה היה נידון למות. בסתיו 1938 עלה שמו של יעקב קוטיק אל כותרות העיתונים: "טרוריסט נושא מזוהת נשק נתפס בתל אביב". בחיפוש פתע בפניות הרחובות אלנבי מאה-שערים, בדיוק באותה פינה בה עמד עתה קוטיק מוקף חברים, עצר משמר של שוטרים בריטיים את איש המחתרת.

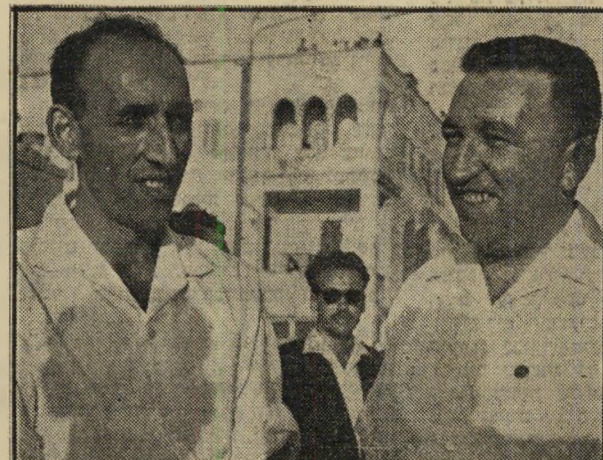
"מה יש לך במזוהד?" שאלו אותו. "בג... בגדים." גימגם קוטיק.

השוטרים פתחו את המזוהד, גילו בה אק" דחים ורימונים. "יעקב קוטיק ייתלה בצוארו

צעירת האסירות

אוריאל רענן (שמאל) בת ה-13, שהיתה אסירה בכלא יפו בהיותה בת מינוס ארבעה חודשים. מימין נראית יונה ארציאלי, חברת האצ"ל במחוז ירושלים, שנעצרה גם אחרי קום המדינה, כי חברת מחתרת צריפין המפורסמת. עשר השנים לא פגמו ברוחה.

זכו החיילים

אחד מחיילי הגדודים העבריים ששרתו בצבא הבריטי במלחמת העולם הי ראשונה, צעד במצעד, כשלחזהו ענודות מדליות שונות שקיבל באותם הימים, ולחגורתו צמוד אקדח-שרות מצוחצח. תלבושתו הסגנונית זכתה לתשואות רבות, סימלה את ימיה הפאר של העבר הרחוק.

מכירי החוק

אחרון שני (ימין) ושרגא עליס, הי מכונה "חיים מוסי", שני מפקדים קרביים בשורות האצ"ל, שהבריטים היו מוכנים לשלם סכומים גבוים חיס למדי כדי לנפוס אותם. שרגא עליס עמד בראש יחידה גדולה של אנשי אצ"ל שהסתערה על הפרבר מנשיה, ביסוף לפני עשר שנים.

אנשי הח"ק

ארבעה ממפקדי חיל הקרב של האצ"ל, שתיכננו והשתתפו בפעולות נועזות נגד השלטון הבריטי. מימין נראה אהרון בן-עמי, מפקד חיל הקרב בתל אביב, איש ההנהג לשעבר שהצטרף לאצ"ל. משמאל נראה גד פדהצור, איש צפת, אף הוא מראשי חיל הקרב, שלחם בכל חלקי הארץ.

סוטטל, חבר הפרלמנט הצרפתי ומי שהיה מושל אלג'יריה, שבירך את הכנס בשם המחתרת הצרפתית, וראש עיריית תל-אביב, חיים לבנון, שנשא נאוסי-ברכה בעל תוכן החורג מהקו המקובל במפלגתו.

עד צאת נשמתו, פסק ביהדין צבאי בריטי. משך חרשים ארוכים חיכה קוטיק לתליין. התליין לא בא. אחרי תליית שלמה בן-יוסף ב"1938, לא העזו הבריטים לתלות את קוטיק. עונשו הוחלף לבסוף למאסר עולם. שש שנים אחרי מעצרו שיחררו הבריטים אנשי כנופיות ערביים. לשם שיחיה-משקל שיחררו גם טרוריסטים יהודים. קוטיק היה ביניהם.

כאשר יצא קוטיק מבית-הסוהר מצא את המחתרת מפולגת. חסידי אברהם שטרן (יארץ) הקימו מחתרת נפרדת, בשם "לח"י". יענקלה קוטיק הצטרף למחתרת מחדש. כעבור כמה שנים עלה קוטיק שנית לכותרות העיתונים. הוא נחטף עלידי אנשי ההגנה, הוכה קשה. העניין כולו היה עובר בשתיקה, כמו חטיפות דומות אחרות, לולא התפאר יומון מפ"ם במעשה והכריז: "יעקב קוטיק, סתם האצ"ל, בא על ענשו". החטוף עשה מעשה בלתי מקובל באותה תקופה (1944), תבע את העתון למשפט.

המשפט נמשך ארבע שנים, הסתיים עם פרוץ מלחמת העצמאות. אז כבר היה קוטיק שוב בקרב. הפעם, בשורות גדוד 88 של יצחק שדה. בעשר השנים שחלפו מאז שקע בחיי רוח שקטים: "ההמצתי את ההודמנות להתחתן", הסביר האיש בן ה-43, אהבתו האחת והיחידה היתה המחתרת.

דבורה התחפשה לשוטרת

שמונה-עשרה אנשי מחתרת, שנידונו למוות עלידי הבריטים, נשארו עדיין בחיים, עת יצא החייל הבריטי האחרון. רובם היו אנשי לח"י. רק שניים מהם היו אנשי אצ"ל. אחד מהם, יוסף שמחון, נהרג לפני שלוש שנים בתאונת-עבודה ב" קידוח נפט בנגב. הנידון-למוות האחר, יחזי קאל בן-חור (אלטמן), שנידון למות בעתון יריות על פורעים ערביים בשכונת נחלת יצחק ליד ירושלים, הוא כיום מרכז משק רמת-הרואל.

ביחידות השונות של האצ"ל, שנערכו למצעד כנס דור המדד, היו הנשים מיעוט קטן. אפשר היה לראות אותן בין כובשי יפו, ביחידות השירותים והתעמולה. רק יחידה אחת היתה מורכבת כולה מנשים: "אסורות ועצירות" הכריזה הכרזה שמעליהן.

דבורה קלפוס ניצבה במרכזה של קבוצת הנשים. משקפי השמש שעל עיניה הסתירו מאחוריהן פנים, שהעידו על יופי נשי שעדיין נשתמר. כמעט כל שאר חברותיה היו עסוקות אותה שעה בפעילות קדחתנית. הן חילקו ביניהן את קבוצות הגברים, תקפו אותם בדרישה: "קנה כרטיס לנשף שיערך הערב". שום תירוץ לא עזר. כל מי שלא הוכיח שכבר קנה כרטיס, עמד תחת הפגזה מילוי לית קשה: "פעם בעשר שנים, איך אינך מבייש?"

רק דבורה לא היתה עסוקה: היא כבר מכירה את כל כרטיסיה, והיה לה פנאי להחליף מעט רכילות טריה עם חברותיה. "איכות אותנו, דבורה", אמרה אחת מהן, "קייחיו לראות אותך במדי שוטרת" הנשים חייבו.

קיבץ שוב את אנשי המחתרת - תחת כנפי תנועת החרות

כובש שוב את יפו

בית הסוהר, היתה הדרך קצרה עד מאוד. הדרך לקניה, בה ישב ביום עד חודש יולי 1948, היתה ארוכה יותר. בקניה לא היה מחנה נופש. העבודה, לא זו שהטילו הבריטים, היתה אפילו מפרכת מאוד. היא נעשתה בלילות, מתחת לאדמה, כשהגולים חפרו בצמרים ובכלי עבודה פרימיטיביים מנהרות מתחת לצריפי וגדרות המחנה.

היתה דרושה משמעת מופתית, כדי להיכנס לחפירה בסכנת נפשות, להזיע בפרך, תוך ידיעה ברורה שמישהו אחר יברח בדרך שאתה חופר. מישור חיוני יותר, לא אתה. ביום לא זכה לברוח, הוא ישב עד הסוף. "חשבת שגמרתי את המלחמה בקניה", סיפר לחבריו בכנס, בהחזיקו בשלטון גדול שם הכריזו: גולי קניה. "אבל כשחזרתי גייסו אותי לצבא, וביליתי שמונה חדשים בהדרכה."

★ ★ ★

מורדים ותועמנים

כמעט כל אלה שנשארו בחיים היו שם. כאשר עבר המצור ברחוב אלנבי, וילדים זרקו לעברם פרחים מבלי שיבינו מה זאת מחתרת ומה הוא שלטון זה, ידעו הצועדים שיש להם חלק בזה.

לאורך דרך יפו צעדו לעבר יפו העברית. לפני עשר שנים זינקו ברחובות מקבילים דרך רחוב לילנבלום ויהודה הלוי, כשבדיהם סטנים מתוצרת בית ורובים משלל מחנות הצבא הבריטי, לעבר יפו העברית. הם נתנו משהו להקמת המדינה, ובגלל השיחיה הגוואה הצו שיאמרו להם זאת בפה מלא.

לשם כך צעדו כולם עד למגרש הגדול ביפו, שם עמד להינעל הכנס. הם הריעו כשעלה אברהם שכטרמן, ראש מינהל יפו לברכם. אולם הנואמים חשבו על נושאים קרובים יותר. "יפו, העיר הראשונה בישראל אשר זכתה כי אנשי תנועת החירות ינהליו; יפו, בה התגלה בכל הדרו משה איכילובי המנוח ברוך הכשרונות ורבי הפעילים, יפו נותנת הדוגמה והמופת..." היה נדמה כי כיבוש מינהלי יפו על ידי עסקני תנועת החרות היה חשיב יותר מכיבוש יפו עצמה על ידי לוחמי אצ"ל לפני עשר שנים.

גם כאשר קמו מנחם בגין וזאק סוסטל, מושל אלגיריה לשעבר, ודיברו על יחסי ישראל-צרפת ועל הזהות בין מלחמת המחרת בארץ-ישראל באימפריאליזם הבריטי וי מלחמת הצרפתים המסכנים באלגיריה נגד "האימפריאליזם הערבי", קשה היה להבין מה שייך כל זה לכנס דור המרד. במקום להריע למבצעי האצ"ל, צעקו התמונים הי מאורגנים: "ווי לה פראנס!" במקום להריע לגיבורי המחתרת, הריעו התמונים לסוסטל. כנס דור המרד, שהיה מפגש צוהל של לוחמים עמוסי זכרונות, הפך למפגש של עסקנים. כנס המורדים התמוז עם כנס של תועמלני בחירות.

* טגן ראש עיריית תל-אביב מטעם תנועת החרות וראש מינהל יפו, שנפטר בקנה שערבה.

מדינה עבורה. הקהל הרב נשאר ממושט לאורך כל מסלול המצו עד הארוך. כמו הצועדים עצמם, אשר צעדו בסדר צבאי למופת. הב' דל הגילים הקיצוני בין משתתפי המצעד לא פגם בהופעה החיצונית.

יקם לנו גזע ילדי המדינה, שלא ידעו את טעם המחתרת ואת חוויות המאבק בשלטון הזר, חונים במצעד האנשים שתרמו מדמם וממיטב שנותיהם להקים

מחניכיו בטעות צורר כדורים לבטן מפקדו.

★ ★ ★

אשה הרה בכנא

הנאומים בכיכר הרבט סמואל הס' תיימו. המצעד החל לזוז במעלה רחוב אלנבי. לא היה צורך בפקודות ובגערות. לוחמי המחתרת נשארו מישמעיים, הסתדרו לבד וצעדו בקצב צבאי אחיד. דורות של לוחמים צעדו זה בצד זה: צעדו לוחמי ה' גדודים העבריים, פרי רוחו של זאב זיבוי טינסקי; צעדו שרידי מחתרת נילאי.

בקבוצת האסירות והעצירות צעדה ילדה בת 13, העצורה הצעירה ביותר של האצ"ל. אורינא רענן בת ה-13 היא כיום תלמידת כיתה ח' בבית-הספר העממי יהודה המכבי בתל-אביב. בבית-הספר אין עדיין לומדים על דברי ימי המחתרת, אולם אורינא יודעת אותם על בוריה. אביה הוא מרדכי רענן, מי שהיה סגן מפקד האצ"ל בפתח-תקה. באחד הימים באו הבריטים לאסור את אביה. הוא לא היה בבית. היתה רק אמה, שרה רענן (קטיקין). אורינא היתה אז בת מינוס 4 חדשים, בבטן אמה. למרות זאת צעדו הבריטים את האם, כבת-ערוכה עבור האב. במשך שבוע ימים ישבה שרה רענן בכלא יפו. כששוחררה לבסוף, בגלל הריגתה, נש' ארה במעצר-בית במשך ארבע שנים. את האב לא הצליחו הבריטים לתפוס. כיום הוא מנהל דפוס בתל-אביב.

אורינא שחורת-השיער צעדה בצד אמה, בין קבוצת האסירות והעצירות. לא רחוק ממנה, בין שורת הותיקים, צעד גם בנימין זרעוני הקשיש, מי שהיה ממניחי היסוד לראשוני האצ"ל עם הקמתו. זרעוני זכה להיות גם מראשוני העצורים. עינויו על-ידי קצין הבולשת קונקויסט עשו להם שם. קונקויסט נרצח על-ידי לח"י; זרעוני ממ' שייך עוד לצעוד. "מלך הבריחות" קראו לו. כי בין כל עצורי ואסירי האצ"ל לא היה אחד כמוהו, שכה הירבה לברוח ממעצרים. הסידרה החלה בשנת 1936, כאשר נעצר לראשונה בירושלים. מאז הצליח זרעוני לבי רוח כמעט מכל בתי הכלא ומחנות-המעצר בארץ, ואפילו ממחנה-המעצר בקניה.

★ ★ ★

חופר מנהרה בקניה

מדרכי ביום היה גם הוא מעצורי קניה. אולם הוא לא זכה לברוח. כיום

הרמו היה ברור. דבורה, כיום עקרת-בית ומנהלת חשבונות ואם לילד, הפתיעה את הבריטים כשנעלמה באורח מסתורי ממחנה-המעצר בו עצרה. היא נעצרה בליל ה'31, בשנת 1946. היא אלה 31 מפקדי האצ"ל שנאספו על-ידי המפקדה העליונה של האצ"ל כדי שיטעמו טבילת-אש בעצמם. בדרכם חזרה מאחת הפעולות, נעצרו כולם על-ידי הבריטים, בחולות בתים. דבורה לא נשארה עצורה זמן רב. היא ברחת לבושה במדי שוטרת, שהוחדרו לה לכלא.

★ ★ ★

קבצן פריץ בנק

גם אינעזר (קבצן) סודיט ברח מכלא ירושלים במדי שוטר בריטי. הי שוטר הערבי, ששמר על הכלא, אפילו הצ' דיע לו כראוי. כיום סודיט, בן ה-34, הוא בעל בית-חרושת ליהלומים, אב לשלושה ילדים. לבוש בחולצה לבנה, כשעל דשה סמל המעמד, ניצב סודיט זקוף ורציני בראש יחידת חיל הקרב של האצ"ל, שפרצה ליפו.

מראהו החיצוני לא השתנה כמעט במשך עשר השנים האחרונות. הוא נשאר צנום ובעל שפם שחרח. "הי, קבצן!" צעק לעברו כמעט כל אחד שעבר על פניו. "אתה מקבל כבר לירות או שאתה אוסף רק מילימים?"

לסודיט כבר נמאס לחייך. חבריו לא היו מוכנים לשכוח לו לעולם, את מה שקרה בעת החרמת כספי בנק עותומן בתל-אביב. סודיט, שכיניו במחתרת היה "יריב", היה אחד המפקדים הנועזים ביותר של האצ"ל. הוא השתתף כמעט בכל הפעולות המסוכנות. בשוד בנק עותומן היה המפקד.

אנשיו פרצו לתוך הבנק, חיפשו אחרי הכסף. לפתע הבחין סודיט בשקית קטנה בקופסה. היא היתה כבדה מאוד. סודיט היה בטוח שהיא מלאה מטבעות זהב, העדיף לקחתה במקום לקחת מטבעות של עשרות לירות עלובות. רק כשנפתחה השקית בבית, התברר שהיו בה מילימים של נחושת. אמר עליו אז מפקדו מנחם בגין: "כששולחים קבצן להביא כסף הוא מביא מילימים." מאז דבק בו הכינוי.

סודיט יצא שלם מכל פעולות המחתרת. רק אחרי קום המדינה, כשהיה קצין בצה"ל, נפצע בשעת אימונים, כאשר שלח אחד

כלות הקאלאבוס

לוחמות המחתרת ודעות הלוחמים, שנעצרו בתקופות שונות על-ידי הבריטים, מסודרות תחת השלט. "אסירות בתל-אביב". במרכז, במשקפים שחורים ובזיקט לבן, נראית ד"ר חמדה גלעד, צערת אחד מראשי התנועה הרביוניסטית. לפניו, במרכז, עדינה ליכטמכר, פעילת לח"י. בקבוצה זו, בהופעתה הגאה ובסמליותה הרבה, זכתה לתשואות רמות מצד הקהל הנלהב.

(חמשד טעמוד 5)

בדרך זו הצליח פלג להעלים את הידיעה, כי הידנה נשאר חייב 3000 ל"י לרמ"ח אלי דקל מהמטה הארצי של המשטרה, 800 ל"י לסמל רופא מעובדי מחלקתו, 1000 ל"י לסמל-לשעבר מאיר ערוסי, וסכומים קטנים יותר לשורה ארוכה של קצינים ושוטרים במחוז תל-אביב.

אולם גם מאמציו העצומים של פלג לא יכלו להעלים יותר את העובדה, כי מחוז המשטרה הגדול ביותר בישראל מתנהל בי רובו על-ידי כמה קצינים מ-שחתים, המקבלים גיבוי נלא מידי מפקד המחוז, שעלה לגדולה בגלל כרטיסו המפלגתי.

פשעים

שלוש דקירות סכין

ג'ורג' בישראל מועמר, 60, היה אחד ה-דמויות הידועות ביותר בין ערביי ישראל. הגבר הגבוה, בעל השפם הגוון היטב, נולד לאחת המשפחות הנוצריות העשירות ביותר בנצרה. אביו שלח, יחד עם שני אחיו, ללמוד באוניברסיטת בירות. בשבוע משם היה ג'ורג' עורך-דין מוסמך, ובעלה של צעירה לבנונית משכילה, ממשפחת נשיא הלבנון הקודם בישראל אלי-כורי.

מועמר חלק את זמנו בין משרד הפר-קליטות שלו, בבנין הכרמליים בחיפה ה-תחתית, לבין התמסרותו לבעיות המיעוט הערבי. יחד עם עורך-דין אליאס קוסא, פעל למען הקמת מפלגה כלל-ערבית בישראל, אשר לא תהיה משועבדת למפלגות הקיימות. האיש האמיד, שיהיה ידוע כאחד מאיבוי הכרמל המסורים ביותר, מצא גם זמן לטפל בטטולה כרמל (כוכב הכרמל). זהו בית-הב-ראה גדול וגאה, שופע בקימורי בניה ערבית קלאסית, על גבעה רמה בכניסה לכפר הדרוזי עוספיה. שם, באמצע היותו שקוע בהכנות לקראת שבוע של תיירות מוגברת, ערב חג הפסח, מצא ג'ורג' בישראל מועמר את מותו, בשלוש דקירות סכין.

קטטה עם ג'ורג'. בין עובדי בית ההבראה של משפחת מועמר נמנה גם ג'ורג' כאן. הצעיר הנוצרי בן 26 לא הסתדר עם חבריו לעבודה, ולא פעם נכנס אתם ל-קטטה. לפני שבוע, שעה שבעל בית-הב-ראה ניסה להשיכן שלום בין עובדיו, השיב לו ג'ורג' חתימה משובה מעליבה. רקעו של ג'ורג' סוער ונוקשה. בהיותו ילד, מת אביו, כומר בכפר בענה בגליל ה-מרכזי, מהרעלת-קיבה. אמו נרצחה על-ידי אחי בעלה, כאשר הוטל חשד ברמתה המ-סרית. עתה, כאשר איים מועמר לפטר מ-ע-בודתו, בערה בו חמתו להשחית. הוא הרים יד על מעבדיו, אך חבריו לעבודה מיהרו ל-הפריד בין השניים.

מועמר הפנה את גבו לג'ורג', התיישב ליד אחד השולחנות בחדר העבודה, שקע בקריאת עתון. ג'ורג' נכנס למטבח, לבש סינור, הסתיר בכיסו סכין-מטבח מושחזת, ואחר-כך ניגש

נרצח מועמר

חמוות בא חוף קריאת

ממיליפסח באילת

אנדרטה לזכר גזע שנחלב למות

להסתגר בחדרו, והפקידה להזהיר את ה-חילים שבמחנה מפני הרעה המתקרבת. אחרי דקות אחדות חוזר הטיול למחנה. לכו הרוחם של רב-הסמלים נשבר תחת תח-נוני מדריך הטיול, החמישים באותו יום. שתי מאות של זאטוטי מעברת-אישם בוחנים כל עצם לחוד: "מה זה?" הם שואלים, ושוברים את הטפטפת בצריף המגורים. "מה, זה מקרר?" הם סקרנים לדעת, ומוציאים מכלל פעולה את המקרר החדש שליו חדר-האוכל.

ההסבר שהם מקבלים מן החיילים, שלא הוזהרו בעוד מועד על האסון המתקרב ובא, מרחיב את הדעת: "מה יש לראות בבאר-אורה? הכל. ראייתם כבר את הסוסייה?" המטיילים הולכים לראות את הסוסייה. כיחן שהחיל הראה להם אותה, נמצא שער המחנה. הוא מוגף אחריהם בקללה רמה ובנפנוף יד: "מתי זה כבר ייגמר?"

זה לא נגמר אף פעם. זה לא נגמר אפילו בשעה חמש וחצי בבוקר, כשכובע של קצין-חיל-אחרי מוזקר באפולולית הבוקר בפתח אחד החדרים בחדר, ושואל: "אנחנו כאן מטילים. אולי אפשר לקבל הסברה?" לחי הקצינים שבוך, שגם הם יקבלו נעלי-סיירים מסומרות על הראש.

רבי עקיבא באילת. אתם רוצים הס-בר? בבקשה, למה לא? רפי נלסון מוכן לספק אותו, על סיפונה של סוס-שלמה, סירת הטיול הגדולה, בעלת קרקעית הנוכחית, אותה הוא מפעיל בהצלחה מן המעגן ה-קטן שליו השקים.

"אתם רואים משהוא?" שואל האדמיראל נלסון את תייריו, כשהסירה יוצאת לדרכה וכשעניי כולם נעוצות בקרקעית. "לא," משי-בים התיירים. "נכון, לא רואים עכשיו כלום..." אומר נלסון ומפנה את המבטים אל הסביבה היבשתית הקרובה: "שם הציר עקבה. היא נבנתה על שמו של רבי עקיבא." "אנחנו נבקר בעקבה?" שואל קול של תי-רת מוזקנת, "אמרו לי ששם לאחלי מאד." "דחי לאחלי," משיב נלסון לתיירת האלף שהוא מוביל באותו יום, "רק שהמשטרה מחפשת אותי שם."

כאשר מגיעים לחוף האלמוגים הופך גל-סון רציני יותר: "באילת יש שלושה מיני דגים," הוא מסביר בהחלטיות מרעית. "דגים מסוגניים, דגים מולאים ודגים מבושלים." כאשר חונה הסירה מעל לשטח האלמוגים הגדול, קורץ נלסון לתיירת הקרובה ביותר ולוחש: "ששששש, עולם הדוממה."

הסירה חוזרת. ליד המעגן חונה הגיפ-הלכן של נלסון. אפשר להגיע בו לכל מקום בערבה. להגיע, אבל לא תמיד לחזור. ליד עמדי שלמה, ניתן הסבר מדעי: "אלה הם עמודים ביוטניים. כאן היה שלמה המלך עושה ביונס."

אנדרטת זכרון. ביונס עושים עכשיו באילת מוכרי הגאווה והאספרסו, שתפשו את מקומו של שלמה המלך. את מקומם של העובדים תופשים הטיילים והתיירים. הרושם הראשון ליד דלפק הקיוסק או שולחן ה-מסעדה הוא, שהטיילים והתיירים נוצרו כני

תייר בא לאילת. הוא יורד בשדה-התעופה של ארקה, ממצמץ בעינים ופוער את פיו בתמהון. בתל-אביב אמרו לו שאילת היא נהי-מדבר קטן ובחלי מיושב. כאן הוא רואה תנועה כמו בשעה שבע בערב בין רוואל לכסית של תל-אביב, כשכל החתיכות מובילות את הכלבים שלהם להתאווך וכל החתיכים מובילים את החתיכות שלהם ל-קולנוע.

התייר נבהל. מרוב כהלה הוא מתחיל ל-לכת. הוא פוסע חמישה מטרים קדימה, נזכר פתאום במשהוא ושואל את תושב אילת הראשון שהוא פוגש ושאינו עסוק במכירת משקאות קרים, חול צבעוני, או אבנים ב-משקל: "תסלח לי בבקשה. איפה כאן הגבול?" מלחמת-שורים ומדריכים. התושב המקומי קיבל הוראות להיות מנומס וישר, אך גם מעשי: "מטר אחד לפניך, אדוני," הוא אומר והולך. התייר זו מיד חמישה מטרים ימינה, פוגש תושב אילת כניל ושואל אותו בחרדה גוברת: "תסלח לי בבקשה, היכן כאן הגבול?" התשובה היא דומה — גם עכשיו, וגם כשהתייר מתנועע עשרה מטרים שמאלה, פוגש תושב כניל, שואל אותו כניל ומקבל תשובה כניל.

מה קורה אז? זוהי שאלה טיפשית. התייר חוזר בריצה למשרדי ארקה, מחפש, ולי-פעמים מוצא, את האחראי מטעם לשכת ה-תיירות הממשלתית, ומבקש ממנו מדריך.

כאשר עושה התייר את הצעד המכריע הזה, הוא זוכה לחייה שלא היתה כלולה מלכתחילה בחייתו שהובטחו לו במשרדי הלשכה בתל-אביב: מלחמת מדריכים. אם כבר היה בספרד, ומבחין בהבדל שבין מלחמה זו למלחמת-שורים, הוא מחכה בסבלנות לסיומה. או עולה עליו המדריך המנצח ומוביל אותו לסיר. אם לא היה בספרד, יכול הוא מיד להבריק לסוכן התיירות שלו בתל-אביב לבסל את המסע לספרד: אין צורך, גם כאן יש מלחמות. שורים או מדריכים, מה ההבדל?

אין שום הבדל אם האיש תייר או טייל מקומי. בשני המקרים מתיחסים אליו באילת באותה אדיבות, לוקחים ממנו את אותם המחירים המופרזים ומשכנים אותו על ה-חול הנקי וחרף של חוף ים סוף. באם בא בחברת מישחא, יכול הוא גם לשר, בשני קולות, אני ואת, על חוף אילת.

נעלי-סיירים על הראש. ראייתם פעם סרט על המערב הפרוע, כשיוכבי הסוסים מגיעים לעיר בדהרה, יורדים בקפיצה ליד בית-המרוח המקומי והאמהות רצות לאסוף את הילדים מן הרחובות כשבעלי החנויות מגיפים בבהלה את תריסי החנויות? מתזה דומה מאד אפשר לראות בבאר-אורה, כאשר הגנדי-עזי בשער מודיע בטלפון לרב-הסמל: "המפקד, אורחים!"

מה שקורה אחרי ההודעה הקצרה, אך האומרת הכל, הפך כבר לשיגרה: "אל תתן להם להכנס!" פוקד הרב-סמל, בשעה שמפעיל מכונת הניקוק רץ לסגור את ה-שיבר, החובשת להגיש את המרפאה, המפקד

אל מועמר. "סלח לי," התנצל הצעיר, "אני מאד מצטער." מבלי להרים את ראשו, השיב לו מועמר: "לך לעבודה והיה בן-אדם..."

ג'ורג' שלף את הסכין, דקר את מעבדיו בכתף הימנית. מועמר צח: ארצה. ג'ורג' דקר אותו שתי דקירות נוספות וברח מהחדר.

"מועמר רוצה לרצוח." הצעיר ה-נפחד רץ ברחובות הכפר עוספיה, עד ביתו של העתונאי כמאל מנצור, שם ידע כי ישנו טלפון. הוא מצא שם את נגיב מנצור אביו של כמאל, ביקש רשות להשתמש ב-מכשיר. הזקן המכובד, שראה כי ג'ורג' אחוז בהלה, שאלו לשם מה הוא צריך את ה-טלפון. "אני רוצה להזעיק את המשטרה," השיב, "ג'ורג' מועמר רוצה להרוג אותי." מנצור הרגיע את הצעיר. "אל תדאג, לא יקרה לך שום דבר. אני אלך בעצמי לדבר עם מועמר."

כעבור כמה דקות הופיעה המשטרה, ש-הוועקה טלפונית על-ידי עובדי כוכב הכרמל. היא עצרה את ג'ורג' בבית אחותו.

אילת

אני ואת על חוף אילת

חצי מיליון אורחים — זוגות צעירים ותינוקות, קשישים ובני תנועות-נוער — עובו במשך שבוע החג את בתיהם וגדדו למרחקים. מתל-אביב ומרכז הארץ התפלג הזרם האדיר של מטיילים, מתנפשים ותיירים זרים אל שני הקצוות: לגליל ולנגב.

אולם בעוד שבשנים הקודמות היה הזרם שפנה דרומה קטן, ומימיו מוגבלים על-ידי העדר כבישים טובים, ניפרץ השנה נתיב חדש, שהוביל את השטפון הגואה עד לקצה הדרומי של המדינה. על פני האספלט החלק של הכביש החדש לאילת נהרו שירותי אי-סופיות של נוסעים. הם הגיעו במשאיות, במוניות ואפילו בקטנועים. ביום אחד בלבד הגיעו לאילת, לפי אומדנה זהירה: 120 אוטובוסים, 100 משאיות, 1000 מכוניות פרטיות ו-200 אוטובוסים.

מוזר כתב "העולם הזה" באילת, על מה שרובבות המטיילים והתיי-רים מצאו בעיר, ועד היחס אליהם מצד התושבים המקומיים:

מה אפשר לומר לכם? פעם, בשחר ההיסטוריה הישראלית החדשה, כאשר אילת הייתה עדיין קטנה ובלתי-מפותחת, ונמעה במלואה חלב מכל פטמות התקציבים בצפון, היו גם חיי הבידור בלתי-מפותחים במקצת. "מה מציגים הערב בבית-החילוי?" היה תושב אילת שואל את חברו, כדי לקבל את ה-תשובה הידועה: "סרן במילואים, כמובן." עתה, אין מציגים יותר את סרן במילוי-אים. בעד כספכם — בעד הרבה כסף — יכולים אתם לראות את גיימס דין בקדמת עון, באולם הבלתי-מקורר של בית פיליפ מורי, או את האטרקציה המקומית האחרונה, נלטון מתחת למים, על החוף הפתוח שליו ביתן השקם.

אם בארזי הרבנון נפלה שלהבת, מה יגידו בראשק ובקאה'ר

הקרב על לבנון

התנפלו הדרוזים על המאורניים, טבח מהם אלפים רבים בלבנון ובדמשק. כעקבות טבח זה נחת צבא צרפתי בלבנון, כמגן הנוצרים.

★ ★ ★

ראשיגשר במרחב

בן-ברית חשוב מצאו סוכני רע"ם בכמאל ג'בלאט, מנהיג הדרוזים בלבנון, וראש המפלגה הפרוגרסיבית-סוציאליסטית. משפחתו של כמאל היתה אחת משתי ה'משפחות החשובות בלבנון, עוד לפני 500 שנה, והוא ראה בנושאי שמעון עסקן מפלגתי נחות-דרגה.

בהדרגה קיבל ג'בלאט את הקו הסורי, לפיו אין ללבנון וסוריה אלא מדינה אחת, שהופרדה באופן מלאכותי על-ידי הצרפתים, אחרי מלחמת העולם הראשונה. כל מה ששמעון ואנשיו עושים עתה, סבר הדרוזי, הוא להאריך את הפירוד המלאכותי. בין שני הלקי סוריה — דבר הנותן לאימפריאליזם ה'מערבי ראשיגשר במרחב הערבי. ג'בלאט השתכנע גם מדברי הסורים, כי הנשק שחולק על-ידי שמעון לחסידי המרונים יופנה ב'בוא העת' נגד אנשי האופוזיציה, ובעיקר נגד המיעוט הדרוזי. אם לא יצליח להיבחר כ'הדש', קבעה השמועה, 'ישתמש שמעון בכוח'.

★ ★ ★

הרוגים ופצועים

הניצוץ שאיים לפוצץ את הבית ה'השריפה' ניתן בצור, עיר ה'דייגים' קטנה, כ-30 קילומטרים צפונית לנהריה. בשעת אחד ה'היכוחים' האנסופיים בין מצדדי ה'איחוד לשולליו', נטלו כמה מתחזקים דגל לבנוני וירקו עליו. 'זה דגל זה?' שאגו, 'עכשיו יש דגל אחד לכל הערבים!' שלושה מבין מעליבי הדגל נעצרו על-ידי המשטרה. בעיר הדחוסה פליטים פלסטיניים גרם המעצר לסערה. אלפי מפגינים יצאו לרחובות, כשבפיהם קריאות-גנאי נגד שמעון והממ' שלה. המשטרה, הנמצאת במצב-ה'כך' מאז ה'ת'

של החוקה הלבנונית, שאפשר לו להציג את מועמדותו שנית. סיכויי גראו טובים מאד — כל שכן שקודמו בתפקיד, הנשיא ביטארה אל-כורי, זכה אף הוא לאותו כבוד. הסורים פתחו במערכה בלתי-רשמית, אך גלויה, נגד שמעון. המטרה: לארגן מרד אזרחי מזוין בלבנון.

סוכנים סוריים החלו מסיתים את הת'ר' שבנים נגד הנשיא משרת-המערכו, חבלנים פוצצו גשרים ותחנות-כוח, כדי להוכיח מה דל כוחו של המשטר. נעשה אפילו נסיון לרצוח את שמעון עצמו, אך הפצצה שהונחה בארמונו התפוצצה בהעדרו.

זרע הפורענות קלט בקרקע פוריה. 1.8 מיליון התושבים של הלבנון מחולקים ל'תריסר עדות, מחנות, ובכל אזור שולטות כמה משפחות. אשר האביה בנייהן עברה גילגולי דורות. הסוחרים של בירות שונאים את תושבי הצפון, העסקנים המאורניים הר' ששים מפני התגברות המיעוט המוסלמי ה' גדול. באומה כה מפודרת ומסוכסכת, לא היה קשה לסורים להסית ולהדחיק.

★ ★ ★

"זכרו את 1860!"

ביקורו של גמאל עבד אל-נאצר ב'סוריה היה נקודת-מפנה במלחמה הפ'רת. רבבות לבנונים נסעו את המרחק הקצר לדמשק, הרעו לשליט המצרי כגואלם ומושיעם. 'אנו רוצים איחוד כל-ערבי יא גמאל!' צעקו הכרזות שנישאו בידו ה'לבנונים.

מעוררים ממיפגל האהדה, הגבירו הסורים את פעילותם מעבר לגבול. כנופיות של מס' תננים חדרו ללבנון, חילקו נשק צ'כי חריש בין אוהדי רעיון האיחוד. 'אם ינסה שמעון לשנות את החוקה', עברה האזהרה מפה ל'אוזן, 'יהיה מרד מזוין'.

תגובתו של שמעון: הגברת המשמרות ל'אורך הגבול הסורי, וחלוקת נשק בין נא' מניה. בעיקר מבני העדה המרונית. 'זכרו את 1860!' היתה סיסמתם. באותה שנה

א ? אולם האורחים הגדול, בארמון הסולטן בדמשק, נכנסה משלחת של נכבדים לבנוניים. ראש המשלחת, גבר שמן ונמוך, התווה קידה עמוקה וקרא בהתרגשות: 'אללה יאריך את חיך, מנהיג מולדתנו'. היה זה ב'17.151. זה עתה הצליח הסולטן העותומני סלים הראשון להשליט את מרותו על סוריה, ארץ-ישראל ומצרים. בדרכו חזרה לקושטא ביקר בדמשק, בראש המשלחת ה'לבנונית שהתייצבה לפניו עמד נסיך ערמומי בשם פאכר אל-דין, שבא לברך את הסולטן על נצחונותיו, ולשטוח לפניו את בקשתו: להעניק ללבנון מידת-מה של עצמאות.

לפני שלושה שבועות חזר ונישנה ב'דמשק מתוה, שדמה מאד לאותו מחוזה מלפני 441 שנה. אל האולם הגדול של ארמון האורחים נכנסה משלחת של נכבדים לב'נוניים. ראש המשלחת נפל על צווארו של גמאל עבד אל-נאצר, אשר זה עתה הצליח לאחד את מצרים, סוריה ותימן תחת של'טונו. הלבנוני שיבח את השליט המצרי, אי' חל לו הצלחה ונצחון. גם בפיו היתה בקשה מדינית: שעבד אל-נאצר יספת את הלבנון לרפובליקה הערבית המאוחדת. השבוע נראה היה כי גמאל עבד אל-נאצר הסכים להיענות לבקשה.

★ ★ ★

המטרה: מרד מזוין

מזה קרוב לשה, עומדת הלבנון תחת לחץ מתמיד של שכנתה הגדולה סוריה. הסורים, אשר ממשלתם נסתה בהתמדה שמאלה, והצטרפה בגלוי למחנה המזרחי, ראו בעין רעה את המשטר הפרו-מערבי של הלבנון.

במרכזו של משטר זה עמדה דמות אלג'י ט'ית ומצוחצחת: נשיא המדינה כמיל ש'מ' עון, בן-בריתו המושבע של המערב. תחילה קיוו הסורים כי בתום שש שנות כהונתו כנשיא, יבוא במקום שמעון אדם הנתון יותר להשפעת התנועה האלאומנית הערבית. אך שמעון הודיע כי ברצונו לבקש תיקון

הברכה

נכבד לבנוני זה טיפס על גדר המרפסת ה'תחתית, בארמון האורחים בדמשק, כדי לברך את גמאל עבד אל-נאצר, העומד במרפסת העליונה. מרוב התלהבות כמעט ונפל תאיש, אך חבריו הלבנוניים תומכים בו מאחוריו.

גברות המתיחות האחרונה, פתחה באש על המפגינים. כמה מהם נפצעו או נהרגו. עש'רות נלקחו למעצר. כעבור שעה קלה החלה שכיחה כללית שנמשכה תשעה ימים. אך למרות מאמצי הסוכנים של רע"ם לא ה'ת' פשטה השכיחה לשאר חלקי הארץ.

רע זה נראה לסורים כמתאים במיוחד לביצוע פעולת ההסתננות הגדולה ביותר עד כה. מאות דרוזים, מצויידים בנשק אוטומטי, ברימוניידי ובחומרי-נפץ, נעו ב'קבוצות גדולות לעבר הגבול הלבנוני. אך הצבא הלבנוני היה מוכן. בסיוע היתקי' לירות נהרגו קרוב ל-300 מסתננים, עשרות נשבו עם נשקם, ורבים אחרים נמלטו חזרה לסוריה. הסיבוב הראשון הסתיים בנצחון שמעון.

אולם היה ברור לגמרי כי יהיה זה קרב בן סיבובים רבים, עם סיכויים לא מבוססים כי ישתתפו בו לא רק כוחות הבטחון הלב'נוניים ומסתננים מסוריה. סוכנויות-ידיעה' סילגרו מבירות, כי הנשיא שמעון יודיע לעזרתו את הצי האמריקאי הששי, אם תגבר החתירה הסורית.

שארל מאליק, הדוקטור לפילוסופיה ה'משמש כשר-חץ של הלבנון, העביר אף הוא הודעה לעבד אל-נאצר, דרך משלחתו באר'ם. למרות שממשלת הלבנון הכחישה את ה'ידיעה, שהיא עשויה להועיק את האמריקאים, היתה הודעתו של מאליק חד-משמעית: הוא ביקש מעבד אל-נאצר להפסיק את ההסתננות ללבנון, 'כל עוד העניין מוגבל לשנינו'.

שבאו לברך את גמאל עבד אל-נאצר בעת ביקורו האחרון בדמשק. שתי הכרזות קוראות: 'הלבנון מברכת את איחוד הערבים', ו'יהיה נאצר (נמצח) הערבים'. מסביב לעבד אל-נאצר מסתובבות יוני שלום.

הפלישה הרצויה
עון המצרי אל' כן הנדיר השבוי
מסאחר את הציר הזה, חמראה תהלוכה אינסופית של לבנונים,

הודו שני הצדדים בקיום טיוטא מוסכמת של המצע הרעיוני המשותף, הדוגלת באיחוד הארץ ובהשגת שלום עם הערבים. . . . פקירי ה'שק"ם, שפוטרו לפני חודשים אחדים מאגף ההספקה של מוסד משלתי זה, פוטרו אחרי שנתגלתה עיסקת הסוכר עם חברת טמפו — זאת גילה העולם הזה (1069). השובע, כעבור שלושה שבועות, אישר דו"ח מבקר המדינה עובדה זו. . . . התחרות הפ'ומבית' להמחזות חייה של הצנתנית חנה סנש, נסתיימה השבוע בבחירת מחוזהו של אהרון מגד להצגה, כפי שניבא העולם הזה (1058) בפרסמו את הידיעה כי אבימה ה'ר' מינה מלכתחילה את העיבוד להצגה אצל אהרון מגד, עוד לפני שנפתחו מעטפות התחרות.

בואו נשתה לחיים / וגרים כוסות / בואו נראה שלא רק מים / כאן יודעים לשתות. / נראה להם הפעם / כיצד יודעים לשתות. / בואו גרים רגלים / יחד במחול / בואו נרקוד מהבו מים' / עד לרוק נ' רוא / בואו נצחק כרעם / הנשנש רחוק / בואו נראה שגם היום / יודעים כיצד לצחק / נראה להם הפעם / כיצד יודעים לצחק' . . . את מנויו הרישמי של ראלף באנץ' כשליחו האישי של דאג המרשאל ב' מוזר התכין, ניבא מדור תצפית בהעולם הזה (1061). רק השבוע נתפרסמה הודעה רישמית על מינוי זה. . . . על קיום ה'ס' כ'ס' סודי לאחור, שנחתם בין מנהיגי הציונים הכלליים וחירות, הודיע מדור תצפית של העולם הזה (1070) לפני שבועיים. השבוע

שיש — אנדרטה שאינה שותה גאווה, אינה שטה בסירת-זכוכית ואפילו אינה יכולה להת' לונן על סדין לא נקי.

תזכיר

בואו וכתוב שיר

שיר העשור, שהתחרות לכתיבתו נס' תיממה בכשלון חרוץ אחרי 47-ה הצעות נדחו כולן (העולם הזה 1065), נרכש השבוע בכסף מלא מהפזמונאי דן אלמגור והמלחין יוחנן זראי. השניים כבר הספיקו להקליטו בביצועה של ריקה זראי, לשידור פומבי מכל בימות הבידור של יום-ההצגמאות. הנוסח: 'בואו נשיר ביחד / את כולם נער' / בואו נראה להם כיצד / עושים שמחה בעיר / נראה להם הפעם / כיצד יודעים לשיר. /

לפרנס בהרחבה ובכבוד את תושבי אילת. למטרה זו מסירים מעצמם חלק מתושבי אילת כל שמשלל ב'כבוד עצמי: מיטשה? ארבע לירות. כן, אנחנו נישן על הרצפה. מה, הסדין מלוכלך? לא מוצא חן בעיניך? או לך לשפת הים. שם נוח יותר. למה? ככה! עשה לי טובה, אין לי זמן לכל מטייל לחוד'. הציע אחד מליצני העיר, כשהוא מונה ביד רטובה עשרות שטרות של עשר לירות: 'אם כל מטייל יתרום חצי גרוש, אפשר יהיה להקים אנדרטה למטייל האלאמוני'. היתה זו הלצה רצינית מאד: התנאים ר' הוחס בהם נתקל המטייל האלאמוני באילת, עלולים להביא עוד בזמן הקרוב ביותר לכך שאת מקומם של המטיילים המחכים לטרמפ בכיכר העיר תתפוש אנדרטת-זכרון של

כתב „העולם הזה” השתתף בהסרמת סצנה טראגית שהככה

שיחקתי ב„בן-ה

מאת אלי תבור -

„אני לא אקבל אף אחד! אני אשלח את כולם חזרה!” צעק „אמרתו בפירוש להביא תלבושות, הבטיחו לי שכולם יבואו בתלבושות. כולם באו לי כמו לפיקניק.” הוא תפס אשה מבולבלת ובלונדית, שהתקשטה במשקפי שמש ובשמלת משי פרחונית, אחז בזרועה והעמיד אותה מול ההצגה. עורקי צהארו איימו להתפוצץ: „אתם השתגעתם כאן כולכם?” צחח „בתלבושות כזאת הלכו לפני שלושים שנה בהוליווד ולא לפני אלפים שנה בעליהלרגל לירושלים.”

דבריו היו נכונים מאד מבחינה היסטורית. אבל הם לא עשו כל רושם. הוא צעק באניגלות ואף אחד כמעט לא הבין אותו. רק האשה האומללה, שהכנינה את תלבושת ה־קוקטייל הפרחונייה שלה במשך שבוע שלם, פרצה בבכי. היחידים שלא התרגשו היו סדרני הפועל ירושלים. 35 אלף הלי, שי־קיבלו עבור ארגון הניצבים, כבר היו בכיסם. הם החליטו להראות למרטון שהם מבינים קצת יותר טוב ממנו איך עושים סרטים. „הכל יהיה בסדר” צעקו על הבמאי, „תן לנו לסדר את זה.”

★ ★ ★

גופיות מדפני 2000 שנה

לא רציתי להרגיז את מרטון בתלבושת המאה העשרים שלי. מצאתי את מיכה נבון, חובש בכובע צופים רחב־שוליים.

סילבנו מנגנו באורז־המר, גזרו האיטלקים במספרים־לגזימת־צפרנים כמה קילומטרים של בדי יוטה צבעוניים. יתרם התקינו סכינות בידואיות צבעוניות אמיתיות על דבשות תריסר גמלים בידואים אמיתיים. איש לא היה מופתע יותר מצורת הסככות מאשר הבידואים האמיתיים, בעלי הגמלים.

★ ★ ★

העיקר שהכסף בכיס

כעבור שעה קלה כבר יכלו צופי הצבא העיראקיים־המאוחד נבני סמור אל, בצד הירדני של הרי ירושלים, להכריז בשקט גמור על מצב הכן. שירה ארוכה של מכוניות משא התפתלה מירושלים עד לשטח ההסרטה. הפעם לא היו בהם רק ילדים.

חברי התנועה המאוחדת, בתלבושות הפגנת האחד במאי; סטודנטים מהפקולטה לפדגוגיה, במכנסי דוגרניז; גובי חברת־החשמל עם יתקי צור מבריקים; כל תושבי שכונת הבוכרים ושיכונני עולי כורדיסטאן; מחזית ערביי אבו־גוש, שהביאו עמם תריסר עוזרים מכפרם לחזות במאורע — כל הכבודה קפצה מהמכונית והתרכזה בצלע ההר, ליד הכביש.

כולם היו חגיגיים וזורחים, מלאי מרץ ולחץ חלוצי. אך מרטון לא קיבל חינוך חלוצי מימיו. הוא כלל לא התלהב מגל ההתנדבות הפתאומי להופיע מול מצלמתו.

איזה תפקיד בדיוק ראוי להעניק לי בין שלושת אלפי הניצבים שיצולמו במבואות ירושלים במשך דקה אחת שלימה. יתכן שעד הצגת הבכורה של הסרט הם יחליטו לענות לי בשלילה. זו ודאי תהיה הפתעה גדולה עבורם לראות אותי בכל זאת בסרט. מי שסבור כי חיי שחקן קולנוע קלים הם, למד על חיים אלה ודאי רק מתוך הסיפורים על רצח מאהבה של לנה טרנר. במציאות הם הרבה יותר קשים. ביום ה־הסרטה, בשעה שבע בבוקר, כבר המה שטח הצילומים במבואות ירושלים כמו רחוב דיונוגוף בתל־אביב במוצאי־שבת.

אנדריו מרטון, היהודי ההונגרי שהקים אותנו בסצנות ההמוניות שביים בהקצ' לנשק, עמד על כביש ירושלים, לבוש במדי הצבא האמריקאי של מלחמת העולם הראשונה, כשבידו מכשיר־קשר חקי טוקי. הוא הביט במכוניות־המשא הראשונות שהגיעו מירושלים, מתוכן קפצו כל ילדי בתי־הספר ה־עממיים בבירה, שסיימו את הכנת שיעורי חופש הפסח למרות שהשעה היתה מוקדמת מאוד, כבר רתח מרטון מכעס. „מי צריך כל כך הרבה ילדים?” נאנח, בקול של אדם שאשתו ילדה לו חמישיה. „אמרתם להם שאני רוצה אנשים מבוגרים.”

סדרני הפועל ירושלים, להם נמסר תפקיד ארגון הניצבים, ניסו להרגיע אותו: „עוד מעט יבואו גם המבוגרים. ילדים קמים מוקדם יותר.”

דם „תור.” צחח הטכנאים האיטלקיים עסק בהכנת כל האביזרים הדרושים להסרטה. עירומים כמעט לגמרי, כשרק מכנסי חקי קצרים לגופם, אלה

פיג'מה בדאש

כשלארשי כפיה חיס

טורית, עשויה מבר פיג'מה מודרני, אני מתפעל מקלנס רומאי שהשתתף בהסרמת בן־החור.

כיד מודעות הפורסמות וכירות התעמולה שראיתי בחיי אני זוכר מורדע צנועה, שהופיעה בספר על ההיסטוריה הקצרה והמפוארת של הקולנוע. לא נאמר בה הרבה, אבל מה שנאמר דיבר מורדע „היה שחקן קולנוע! פרסום, עושי־וועמל ההצלחה כרוכים יחד בעיסוק חדש זה. ה־בלתי־דועים והבלתי־מנוסים זוכים בעלי הדפנה יחד עם השחקנים המנוסים. עתה הוא תור הזהב — היה שחקן קולנוע! תן לי מיליונים להריע להופעתך על הבד! היה ידוע בארמונות הגדולים ובצריפי דלת־העם!”

איפה אפשר למצוא בימינו מודעות משכ־נעות כאלה? הפרסום אינו עוד מה שהיה פעם. בעצם, גם הקולנוע לא. אם ברצונך לזכות כיום בפרסום, בעושר ובשמחת ה־הצלחה, לתת למיליונים להריע להופעתך על הבד, אין עוד צורך בכשרון של מארלון בראנדו או בהיצוניות של קלארק גיבל, גם לא במודעות פרסום. מספיק אם אתה חבר הפועל ירושלים או חבר מפא”י בבאר־שבע — הדרך לקולנוע פתוחה לפניך. לחברי מפא”י בקריית־אנו קשה יותר להגיע ל־החילה. בלתי־מפלגתיים הם חסרי סיכויים לחלוטין.

בעתונות נכתב כי קטעים מסרטה של חברת מטרו גולדוין מאיי, בן־חור, יצולמו גם בארץ, בערב הפסח. האמת היא שלא דווקא תקציב 12 מיליוני הדולארים של הסרט, או חברתם של ציארלסטון הסטון וחיה הררית הם שקסמו לי. מעל לכל היתה זו השאיפה לאמנות קולנועית צרופה. סוף־סוף, לא בכל פסח מצלמים סרט כמו בן־חור בארץ.

הזדהות לחייג את מספר הטלפון של מלון דן, וביקשתי לדבר עם מר מיכה נבון. לא העזתי לפנות ישיר אל במאי־המשנה ה־אמריקאי, האחראי לצילומים בארץ. מיכה נבון, בעל שפם של רבי־סמל ודרגה של רבי־סרן בצה”ל, המשמש בתפקיד מנהל הייצור של הסרט בארץ, הוא ישראלי קודם כל. כישראל, ידעתי שהוא יבין יותר את הכמיהה לאמנות הקולנועית הצרופה של הנוער ה־ישראלי.

הצגתי את עצמי בפניו וברטס של נוערת־זוהר העומדת בפני צילום־המבחן הראשון שלה, ביקשתי ממנו להואיל להשתדל לשכנע את מר אנדריו מרטון, במאי־המשנה של הסרט, לתת לי הזדמנות להיות ידוע בארץ־מונות גדולים ועשירים ובצריפי דלת־העם. „סלפן אלי בעוד יום ותקבל תשובה”, אמר מיכה נבון מהעבר השני. בלילה בו עמד להיחרץ גורל הקריירה הקולנועית שלי נדדה שתי מעיני.

★ ★ ★
כוכב, עדי־אף הדיבור

הכנתי את עצמי להצטרפים ראיו־נות ולתריסר מבחני־בד, למדתי על פה את כל המונחים המקצועיים בשפת המפיקים והבמאים, כדי למונע אי־הבנות ביני לבין הבמאי. למחרת חיינתי בעצבנות את מספר הטלפון של מלון דן.

כוכבי קולנוע אינם גולדים ביום אחד. דרושים לכך לפחות יומיים. „אין לי תשובה בשבילך”, הודיע לי מיכה נבון, „שלחנו מב־רק בענין שלך להוליווד ואני צריך בכל רגע לקבל תשובה. צלצל אלי בבקשה מחר עוד פעם.”

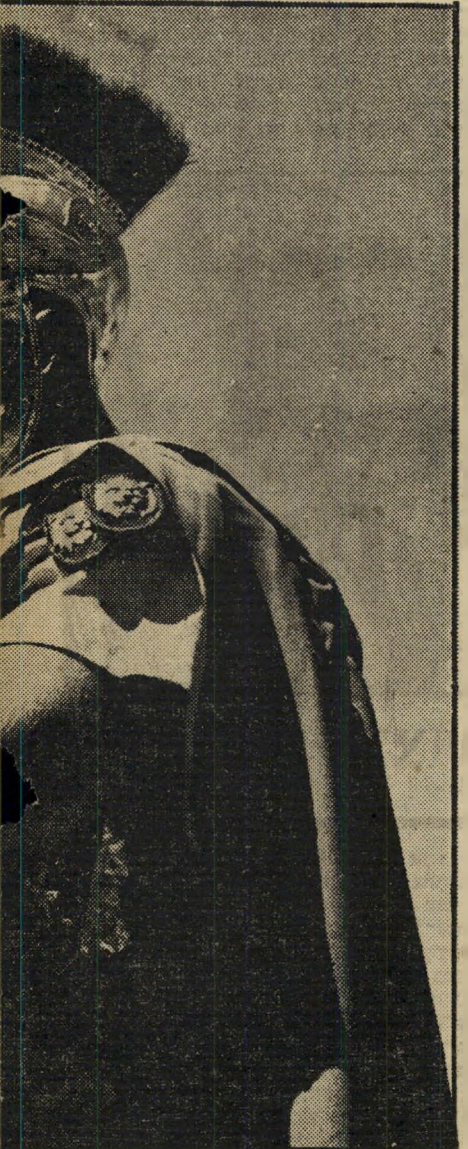
האדונים האדירים של חברת מטרו בהו־ליבוד לא יכלו כנראה להגיע לכלל הסכמה.

יהודית המשוהדרת היא גידי שפסל (שמאל) שהשתחררה מייגאל מוסינזון, מתבוננת במחירתו של הבמאי האמריקאי, בשפתון מתוצרת אבי אשתו החדשה של ייגאל. קא, הצובעת את שפתיה, לקראת ההסרטה.

נס רומאי היה כה אנדריו מרטון, במאי־המשנה היהודי־אמריקאי, מוצא הונגרי, בוחן את תני החסיבה ואת שאר פריטי הלבוש של הקלנס הרומאי, איש הפועל ירושלים. על כתפו של מרטין מכשיר קשר.

ארמיקוס רומאי משה ויסנר, שו־הפך תוך דקות שלגון ישראל, תוצרת המאה העשרים. איפה כת

חזר

לא קיבל את התשובה עבירי אבל לא היה לו זמן לגרש אותי. הוֹקס ותיכנס בין כולם, עשה אבל תחתום לי על התחייבות וונות שלך תפרסם רק בארץ ולא ים בחוק לארץ.

אלב זה לא היו לי עדיין תכניות כל האגודים המקצועיים של כוכי דע בעולם, חתמתי על התחייבות. זאת תמצאו את תמונותי בשערי הקולנוע בעולם, לא ידי היתה בי

החל לבחור את בעלי אותן התלי שיהלמו תמונותי יהודים העולים ושלמים לפני אלפיים שנה. הבוחרים נשים בכיסות צבעוניות, ערביי ואלה שעטפו את גופם בסדינים, ת את כביש ירושלים. שם ירדו פר המתפתלת על רקע גבעות נבי בית-סיריק, כדי שיצלמו עולים

שונתרו בתלבושות המאה עשרים, פדש שהם לא יזכו במצוה זו. ת חלוצית ובלהט משיחי קמו כאיש צו את מחסומי הסדרנים, והסתערו מת בדי הוטטה הצבעוניים. בדי פכו לגלימות, פיסות בדיפסים, הי ציגיות, הפכו לכפיות. אלה שלא חסוף כדים הורידו את חולצותיהם ופיות. מה יש? לפני אלפיים שנה בגופיות?

אדם שהביא צרור של גלימות פר לכל בני משפחתו. ילדה אחת

צופים בתהלוכת עולירגל, על רקע הכפרים נבי סמואל (על הגבעה במרכז) ובית-איקסא (על הגבעה משמאל), שניהם נמצאים בשטח ירדן. בתמונה סטאטית מתקבל המחזה יפה, אלא שהתהלוכה סירבה לנוע בסדר הנכון, עם הינתן הסימן.

כך היתה צריכה להתקבל תמונת העליה-לרגל לירושלם, לנושאי נשרים רומאיים נוצצים, לים, לפני אלפיים שנה. קלגסי הרומאים, נוסאי נשרים רומאיים נוצצים,

אברה לו. מכיון שנשארה לו גלימה מיותרת ביקשתי ממנו להשאיל לי אותה. הוא בחן אותי במבט אחד ודרש בו במקום: "חמש לירות."

רציתי לומר שהמחיר מוגזם במקצת, אולם מיד כבר צצו תריסר שחקנים אחרים, ש- היו מוכנים לשלם את הסכום כדי להופיע בסרט בלבד מקורי. עוד נאלצתי להתחכך עם האיש שאני באתי ראשון. לבסוף, מצויד בגלימה חומה בעלת דשים של חוטי זהב, מצאתי לי רצועת יוטה כאזור למתני, פיסת בד פיגמות ככפיה, ולקחתי מערימת מוטות ההליכה שבצד הדרך מוט שיכול היה לשמש כתורן של סירת מפרש. אמנם קצות מכנסי ביצצו מתחת לגלימה, וצווארון חולצתי מע- ליה. אבל עכשיו ידעתי שאני נראה כשם שנראו אבותי לפני אלפיים שנה.

★ ★ ★

קוו ואדים, סדרן?

במורד דרר-העפר עמד אחד מסדרני הפועל, חילק פתק לכל ניצב שעבר אותו. תמורת פתק זה אפשר יהיה לקבל אחרי ההסרטה את שכר המשחק — חמש ל"י לילד, עשר ל"י למבוגר. אולם אם האנשים שקבעו שכר זה לא העריכו את מידת כשרונם הקולנועי של אורחי ירושלים, הרי לאורחי ירושלים עצמם לא חסרה הערכה זו. מי שזכה לקבל פתק, חזר להמון שנדחק סביב הסדרן, קיבל פתק נוסף לתשלום נוסף. הסדרן הכין שלושת אלפי כרטיסים. אחרי שעברו אותו כאלף איש, כבר לא נותרו לו כרטיסים. האנשים כמעט וטרפו אותו. הוא ניסה לברוח, אולם בעקבותיו רצי אלפיים אנשי-קדם בגלימות, סדינים, ותרוני סירות-מפרש. אילו היה צלב במקום, היו בסח צולבים אותו לצד הדרך. "משטרה! הצילו!" צעק הסדרן. כמה שוט- רי תנועה הביטו עליו באדישות מהכביש למעלה, איך-שהוא הצליח האיש להיעלם. הניצבים ירדו לשטח הצילומים לחפש אתו שם. "קה ואדים סדרן?" צעקתי, אבל הוא לא היה להשיב.

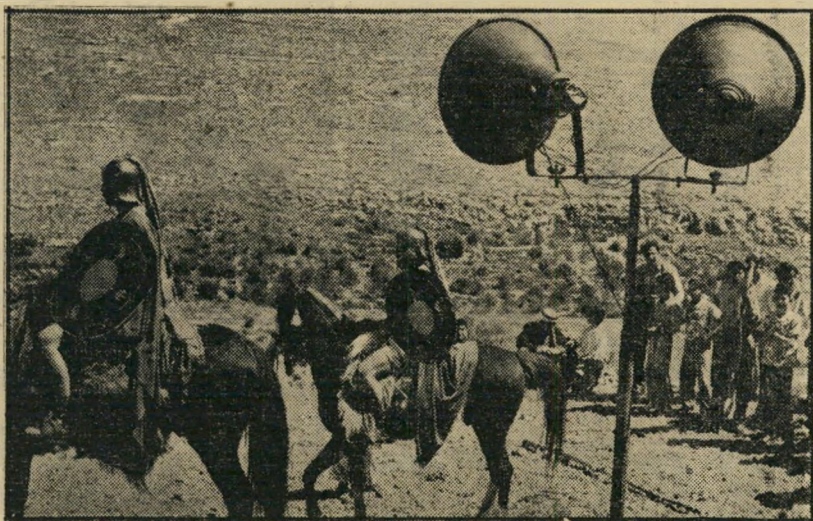
שלושת אלפי הניצבים היו מסודרים על קטע דרך של חצי קילומטר. למעלה, על במת עץ, אותה הביא צדת הצלמים האיטלקי מאיטליה, בחששו שאין די עצים בארץ. התקינו את מצלמת 65 המילימטר. למטה חיכו בני יהודה לרומאים, כדי שיוכלו ל- התחיל להעפיל לירושלמה.

בינתיים ישבו משפחות שלמות לצד הדרך, אכלו את ארוחת הבוקר. קנאתי (חששך בעמוד 12)

קבוצת קלגסים רומאים, מורכבת מסדרני הפועל ירושלים וסטו- דנטים למדע-הרוח מן האוניברסיטה העברית. כמו הלגיונות ה- רומאים מתקופת הקיסרות, היו גם הניצבים הרומאים שבאו להסרטה יוצאי שש ארצות שונות.

לביא הזרים

מקוליענק העבירו את פקודות הבמאי, מתורגמים ל- עברית וערבית, לפרשים הרומאים. הם ניצטוו עליידי- הבמאי להתפרץ אל תוך שיירת עולי הרגל, עשו זאת בעדינות רבה מדי, חזרו על תפקידם.

קול ציון לרומא

עיה מירושלים, שבמקום לדכא הפגנות נטורי-קרתא, לקצין רומאי המדכא עולירגל יהודיים, מוצץ בשלווה פרי ההיסטוריה שלצבא הרומאי לא היו ארטיקים?

אופנת השק

אופנת השק

היתה במודת, בין שלושת אלפי הניצבים שהוזמנו להסרת הקטעים מבניחור הטיפוסים המוצלחים ביותר היו הכורדי (ימין); משפחת

הבוכרים שנראו כבר קצת יותר מודרניים, כשהם לבושים בבלי סגנונות ואופנות, מהמאה הקודמת ומהמאה הזאת; יוצא סוריה בן ה'85, הרלי, שדמה במקצת למשה רבנו, גם בלי עזרת הסאפר.

ותראו איך שגמרנו
השעונים. לפני אלפיים שנה לא היו משקפים
ומהקלסים הרומאים
ים. מרטון הסתובב
שמש ששירי אותם מיד, להוריד גם את
ושעונים. אתה עם הכובע השחור, תוריד
אותו מיד, זה לא בשביל סרט כזה!"

שוב ניהנה הפקודה לזון. צדתי בראש ההלכה: עשיתי הכרה עם חברי עליה: הרגל: פקדי חברת החשמל בעניבות סס' גונות. 'חם גורא היום' הסביר לי בן-ציון אניקטה, פקיד בן 56, עטוף בסדין, מתוכו ביצבצה עיניה כחולה. הוא מושך אחריו גמל ושואל: 'מתי אתה חושב שכל זר יגמר?' ובלי לחכות לתשובה הוסיף להשתפר: 'נות' נים עשיר לירות אבל רוצים עבודה בשביל נים מעשים. זה הסרט הראשון שלי, אבל אם ירצו אני מוכן להופיע עודו סרטים'.

החזרה השנייה היתה מוצלחת בדיוק כמו הראשונה. חסר היה רק אברהם שפירא הטוב והזקן, שעמד בראש הגבעה ויצעק: "סרט? זה...!". יותר אנשים הצטופפו סביב המצלמות מאשר לפנייהן. מרטין כבר היה סחוט לגמרני "עוד נסיון אחד ונפסק עם זה זה. די, מספיק לי עם האידיוטים האלה".
זל וגם מה שכל האנשים שעל הדרך חשבו עלינו

תתחילו ללכת עיפים
דבריו ערבי אבוי
ק לראש התהלוכה.
חו במקהלה ונופפו

לכבוש את ירושלים
התנועה של ירושלים

★

רשטיק דעציאנרים

ידה לצרוב, וצא
אֵים הַגִּי'וֹ לַמִּסְנָה
הַסִּירוֹת אֶת הַגִּלְדִּי
בַּמֶּלֶךְ הַגִּבְעָה וְהִסִּי
לַתְרוּצָה אַחֲרֵי יָדִים
לְהִיבֵא אֵרוֹחַ
בְּלִי צֶחֶה בְּלִי קֵיל,
הַכּוֹרִים עֲמֵדָה
בְּחֵל. כְּמֵה כְּמֵה

★ ★ ★
ברומא, יהודים אמיתיים

תכן שלדמסריטים היתה עוד מספקת עקשנות לנסות ולצלם את השיירה. אלא שהפעם כבר לא היה להם את מי לצלם. מכל אלפי הניצבים שדרו רק הגמלים וערביי אבו גוש, וקומץ צעירות שעדיין חיברו ל' הזמנות הגדולה של חייהן. אפילו אני כבר התאשתי. הוזרתי את הגלימה לבעליה וקופלתי את הכפפה ההוליבורדית שלי. פיגמיה נוספת לצולם אינה מיוקרה.

עכשיו אתם בודאי סבורים שהסרט לא יוסרט, או אם יוסרט לא תהיה בו תמונת הפתיחה של עליה לרגל לירושלים. זוהי הטעות של חייכם. אם תראו באחד הימים את הסרט, תראו שיירה יפה וממושמת של עולי־רגל יהודיים עולים לירושלים — צעובים, עייפים ומסכנים — כשכמה קלגסים רומאיים מסתובבים ביניהם. "האיטלקים", אמר מרטון, "יודעים הרבה יותר טוב כיצד עלו עולי־רגל יהודים לירושלים לפני אלפים שנה. הם גם יודעים להעריך יותר את התמורה שהם מקבלים עבור משחקם. ול" השיג גוף כמו של מבואות ירושלים, גם זו אינה הבעיה הכי גדולה באולפני ציינא צינא ליד רומא."

רק הפירסומות לסרט תוסף לומר לנו: בן-חור, הסרט הגדול ביותר שהוטרט אי פעם עלי אדמות, כפי שזולם בארץ הקודש עצמה, בהשתתפות צאצאיהם של גיבורי הספרות האמיתיים.

אחת של נסורי קרתא, ותראו איך שגמרנו
עם ההפגנות."

מסובונים עוד יותר מהקלגסים הרומאים וזו סדרני הפועל ירושלים. מרטון הסתובב בין המצלמות והרמקולים, מלחה חצי-חריסר עוררים, מבלי להפסיק אף לרגע לרטון: „איך אפשר לעבוד ככה? תראו איזה מין אנשים נכנסו לתוך התהליכה, איך אפשר לצלם קר-מדיה שכזו?”

הוא הצביע בידו על קבוצת אנשים והת-
פרץ בצחוק גדול. היו שם נער בתלבושת
גדניע ירוקה, כולל כל הסמלים, צעיר כבובע
ש על עובדי נמל סלוניקאים, עם מצחיה מבר-
יקה; ואזטו שהיה לבוש דוקא בגלימה
מתאימה אך החזיק כדורגל גדול בידו. ה-
סרניס יתקן על הילדים ונררו אותם בכה.
מתוך התלככה החוצה. אך הילדים לא
ויתרו. תוך דקה שוב היו בתוך המנוון.

מיכה נבון נתן הוראות ברמקול: "תתחילו
ללכת במעלה השביל. הליכה איטית, כאילו
שהלכתם קילומטרים על גבי קילומטרים ו-
אתם עייפים מאוד. שאף אחד לא יסתכל ל-
מצלמה ולא יצחק. כאן זה סיפור עצוב
מאוד. ויאפשר לצחוק. תסחילו ללכת עייפים
ומסכנים."

הכי טוב הבינו את דבריו ערבי אבו-גוש, שהצליחו להידחק לראש ההתלוצות. "קרימה! עליהם!" צהחו במקלה ונופפו באלותיהם. כאילו עמדו לכבוש את ירושלים בסערה. סוסי משטרת התנועה של ירושלים נרתעו בבהלה.

★ ★ ★
ארטיק דלגיונרים

ה שמש כבר החלה לצרוב, וצא ציהם של החשמונאים הגיעו למסקנה כי עשו כבר מספיק. חלק הסירו את הלל-מות. חלק פשוט טיפסו במעלה הגבעה והסג-לקו בבתים. אמהות התרוצצו אחרי ילדיהם אבודים, נשים בואו מהעיר להביא ארוחת צהרים לבעליהם. הרמקול צווח בלי הרף, לאיש לא היה איכפת. שכונת הבוכרים נעמדה מסביב לזקן שיצא במחול, מחאה כפיים בהתלהבות.

”עוד מעט אנחנו מתחילים לצלם, תקומו ותסתדרו על הדרך,” התחנן מיכה נבון ב־רמקול, ”לכל מי שיש משקפיים או משקפי־

רק לשניה אחת.
חמש לירות.

“אני מבטיח לך שהגמל לא יתקלקל.”
“חמש לירות.”

ובעצם, למה לא? מה הן חמש לירות, עומות תקציב 30 מיליון הלירות של הסרט? קושי מצאתי ביוזא שידע שתי מילים כחירות בעברית: „חצי לירה...“ טיפסתי לא יאיר הגמל ומשם אל תוך הסככה. העולם יאיר הרבה יותר יפה מעל דבשת של גמל. השעה היתה כבר עשר, והרמקולים שהותנו על הגבעות פלטו פקודות: „האנשים ירשעם להתפזר לאורך כל הדרך, עוד ועוד אנחנו מתחילים בחורף.“

הניצים היו ממושעים להפליא. רק שמן הפקודה להתפור, וכולם החלו להצטופף ראש התלבושה מול המצלמה, מחייכים כל אחד תוך עדויות. "המצלמה לאורך כל דרך! בין כה וכה לא יראו אף אחד כבם!" צעק מיכה בבוז ברמקול. האנשים לא האמינו לו. "עלינא?" לעגו, וטיפסו זה על גבי זה עד שחצו בשלישיות על פדרים, סוסים ומלים, נדחקו מסביב למצלמה. "מאמא יהוה!" צוה פירו פורטלופ, איש המצלמה. "עוד מעט הם יקחו את המצלמה!" אשקל, צוה מעט השם. "אלמו בצמם!"

☆☆☆
במרגריה אין צוחקים

וא היה מרפון מביא לשטח הצילור מים את סונטיס פילוס בכבודו ובצממו, עם כל קלנסיו הרומאים, לא היה צליל לעורר חימה וזעם כל בועים בקרב צליל הרגל היהודים, וזעם שעוררו שוטרי מחנה של משרת ירושלים בלבוש רומאי.

שלושה מהם באו רכובים על סוסיהם, שטורים בשריונות מבריקים וחבושים בלחות נוצרות. ויסגר משה, שטור תנועה לריאגון ובראיבשר, שציצת אדומה על סרטו וגלימה אדומה על כתפיו ציינו את מעמדו כקצין רומאי, קצר קריאות בוז פונטיות. "אתה חושב שתוכל לעשות כאן בורטרים הא?" נאף אולי צעיר, לבוש ילמת ויטה לריקה, אר מוטהעץ שבידו

משה ויסגר רק חייך חיוך של שביעות
צון והכרה מעמדית: "בחיי שהתלבוסת
ואת נוחה יותר. תנו לי אותה להפגנה

אלפיים שנה. בתמונות אלה, שצולמו תוך ההסרטה, נראה יהודי לבוש שק, חובש מגבעת ומרכיב משקפיי־שמש ושעון (ימין). אחרים עטפו עצמם בסדינים (שמאל) ואילו הקצב (יושב במרכז) נשאר לבוש אזרחית.

מבעד למשקפיים ישראליות

כך, בערך, העריכו תושבי ירושלים את תלבושת אבותיהם מלפני

כל מי שהיה סבור, כי אחרי שקירקסל של הגברת מוראנו יעזוב השבוע את תל אביב ישראלי חלל ריק בשטח בידור זה, יכול היה לפצות את עצמו בנקל אם היה מסירה את עצמו השבוע לזירות הכדורסל של תל אביב, שם נערכו, במשך שלושה ערבים ארוכים, תחרויות על גביע היובל, למלאת 25 שנה למחלקת הכדורסל של מכבי תל אביב. השתתפותן של ארבע קבוצות הצמרת של הכדורסל במדינה, מכבי והפועל תל אביב, הפועל חולון ומכבי דרום, התמודדה לקהל מתחרב. אולם מה שאירע על הרגליים של המגרש היה רחוק מאוד מספורט הכדורסל. עיה זה קירקסל.

כמו בכל קירקסל המכבד את עצמו, נערכו גם הפעם שתי הצגות. הראשונה נערכה על מגרש מכבי תל אביב, שם נערך השלב הראשון של המשחקים. באחד המשחקים המורזים ביותר שנראו אי פעם בארץ, התמודדה הפועל חולון ואולופת ישראל, מכבי תל אביב. למרבה ההפתעה הובילו החולונים, כמעט עד אמצע המשחק, בתוצאה 22:31. האסטרטגיה החלה כאשר כבו לפתע אורות המגרש.

כאשר נדלקו האורות מחדש, נראו בפנינו המגרש יצחק כספי, מהנהלת ההתאחדות לספורט בישראל, ומיכה שמבן, מאמנה של הפועל חולון, כשהם מחליפים מהלומות. מש' נגמרו המכות והמשחק עמד להתחדש, הס' תבר שהכדור נעלם כמו בשרביט קוסם קירקסל.

לכדור החדש שהובא במקור היה יותר מזה. מיד בהיפת הכדור, ניפץ את אחת המנורות, ועל חצי מגרש השתררה חשיכה, כמו לפני הופעת כוכב בזירה. החשיכה הייתה בצד הסל החולוני. מאותו רגע הרבו הי' מכבים להטיל את הכדור לתוך הסל החשוך. בסופו של דבר זכו בנצחון 56:54.

מאיריכים ושוב מאיריכים. ההצגה השנייה הייתה קצת יותר ממושכת. למשחק המגרש, הפועל תל אביב ומכבי תל אביב. המשחק היה מתוח ביותר. מדי כמה דקות נאלצו השופטים להפסיק, כדי להרגיע את השחקנים שגילו דווקא כשרון איגורוף.

גם הפעם תרמה חברת החשמל את חלקה בתכנית, שאיירה את הקהל והשחקנים במתח רצוף של שעה שלמה, כאשר כיבתה את האורות. עם התחדש המשחק היו יחסי הכוחות שקולים. על מרפסות הבתים ישבו השכנים, חניכי התנועה המאוחדת, צעקו ב' קצב לעבר כדורסלן מכבי דויד פריש: "דויד פריש, לך לכביש!"

גברו על כולם צעקותיה של פקידת עיריית רמת גן הבלונדית, סימה שלח, שחקנית קבוצת הבורות של מכבי תל אביב. סימה לא התחשבה כלל בעובדה שבעלה, שמעון ("ציני גה") שלח משחק בקבוצה היריבה, עודדה את כדורסלני מכבי, ובמיוחד את אברהם שניאור, בצעקות: "מרץ שניאור! מרץ מכבי!" לפתע פגע שניאור במרפקו בבעלה, השכיבו פרקו על הרצפה. סימה שינתה את הטון, צעקה: "שניאור השמן, לך הביתה!" השחקנים, משום מה, לא גילו חשק רב

ארו פי

ל שיר את "התקווה" אתם יודעים? או תשירו איתו ביתה, בלי לזייף: "עוד לא אבדה תקוותנו". אמנם, כמו שאומרים העתונאים והאינטליגנטים, מכבי תל אביב ירדה השבוע מהמקום הראשון בליגה הלאומית למקום השני. אבל, כמו שידוע לכולם וגם להפועל פתח תקוה שתפסה את המקום השלישי, הכדור הוא עדיין עגול. פגש אותי איש אחד ברחוב וכמעט התעלף: "מה, אתם כבר לא אלופים?" או אמרתי לו: "אמנם, כמו שאומרים העתונאים והאינטליגנטים, אנחנו כבר לא אלופים. אבל במקום זה אנחנו כבר אלופי התיקו".

כמה תיקו יש לנו כבר? בחיי שעוד לא ספרתי. אבל יש לנו בעונה הזאת אולי 8 תוצאות תיקו. וחצי מהן אלה תוצאות תיקו 0:0. כל הקבוצות הקטנות בליגה, שלפני שנה לא הייתם שמים גרוש בשבילן, נהפכו פתאום לקבוצות נגד מכבי תל אביב. פעם הם היו מבסוטים כשהיו מקבלים רק 3:0. היום הם בוכים כשהם יוצאים בחיקה, כאילו האבא שלהם היה רגיל לנצח את מכבי תל אביב. לך תעשה משהו נגד זה.

רק בשלושת המשחקים האחרונים, נגד הפועל תל אביב וכפר סבא ונגד מכבי נתניה, הפסדנו שלוש נקודות. ויחד עם זה ירדנו גם מהאליפות. אז מה? הגידו לי, איפוא מקבלים כסף בשביל אליפות? מה זאת אליפות בכלל? אפס. לעתונאים כדאי יותר שהפועל פתח תקוה יקחו את האליפות. יתנו להם מודעות ברכה מתנובה, המשביר, טולל בונה ומועצת פועלי פתח תקוה. מה הם ירווחו אם מכבי תל אביב יהיו אלופים? בקושי מודעה קטנה מהצינונים הכלליים.

ואב הרב לספר איך הגענו לזה. לכם היה פסח? לנו היה יום כיפור. כדורגל לא נותן אפילו לטיל קצת בפסח עם האשה והילד. וכאבייטון היו לנו הרבה בפסח, כנראה בגלל המצות. בכלל, לא הסתדרנו כל כך עם האוכל בפסח. אבל אני יודע שבשבתם זה לא תירוק.

באמצע השבוע שלחו אותנו לשחק בכפר סבא — כאילו אנחנו לא מפסידים מספיק נקודות בשבת, או שפסיד גם באמצע השבוע. אנחנו היינו אז עוד הראשונים שבבלה והפועל כפר סבא — האחרונים. התחלנו שם את המשחק דווקא טוב, והובלנו 1:0. לצערנו, לא עבר הרבה זמן וקיבלנו את שער השחיתון. הכנסנו את השני וחשבנו ששתמנו לכפר סבא את הפה. איפוא? לא רק שקיבלנו את השני, אלא שלפני שהספיקו לתת להם פור של גול, היה כבר הכדור השלישי ברשת. לא אברהמליה בנדורי. בחיי שאני לא יודע מה קרה לנו, הוא בטח שכח את הידיים אצל הכרטיסן שלו ביד. בעונה הזאת קיבל 8 גולים ב-15 משחקים, ובמשחק אחד הוא בא לי וממלא את כל מה שהחסיר במשך כל השנה.

אם המשחק היה נגמר 3:2 לטובת כפר סבא, זה לא היה צודק. גם כן קבוצה, כפר סבא! נותנים שפיץ בכדור, ורצים. עומדים תשעה בהגנה ושניים בהתקפה. אנחנו מתקיפים והם נותנים את הגולים. היה עוד מזל שלשופט עמד משהו בגרון. הוא הלך לשרוק את שריקת הסיום, אבל איחר קצת להכניס

התיקו

את המשרוקית לפה, ורפי לוי ניצל את ההזדמנות להכניס לכפר סבא את השלישי, ולהציל נקודה. אם תראו את רפי ברחוב תנו לו נשיקה אחת גם בשבילי.

★ ★ ★

א הספקנו לאכול בשקט את הקניידלעך של פסח וללמד את הילד לשאול ארבע קושיות. וכבר נסענו לשחק בני נתניה. המיגרש שם בדיוק כמו בכפר סבא, והבנו שגם פה מחכה לנו התיקו אם לא ההפסד. גירי בית הלוי, המאמן של נתניה, יודע טוב מאוד את השיטות והקונצים להשיג תיקו. יש לו אפילו נסיון בינלאומי בדברים כאלה. הוא עשה את זה עם נבחרת ישראל במשחק נגד יוגוסלביה, כשבקושי ניצחו אותנו 1:0.

גם גירי שם כל הזמן תשעה שחקנים בהגנה. הם פשוט עמדו בשני קוים, ואי אפשר היה לעבור אותם. היו לי דווקא שני שאנסים טובים להכניס גולים. מכת חלי אחת שלי מכמה מטרים, הצליח כספי לעצור. ואילו בפעם השנייה הלכתי לתת בעיטה, אבל מישוהו דרך לי על העקב, וכשהלכתי לתת את הבעיטה ראיתי שנשאיתי בלי נעל. גם המשחק הזה נגמר ב-0:0.

שמעתי איש ועד של מכבי נתניה אומר, שגירי הבטיח לקבוצה כי לפחות בארבעה משחקים מהמשחקים האחרונים, ישיג להם תיקו. בשלושה הוא כבר מחזיק. הרביעי יבוא גם הוא, אם ימשיכו לשחק בשיטה כזו.

כדי שלא תחשבו שתמיד אני משחק כדורגל כמו בפעמים האלה, החלטתי להוציא בקרוב ספר. שם תראו שפעם שיחקתי יותר טוב. תוכלו לקרוא שם על קריירה של 15 שנות כדורגל, מזה 10 שנים רצופות בנבחרת. אולי או תפסיקו לצעוק: שייע הביתה!

★ ★ ★

מה אתם אומרים על הפועל תל אביב? רק חודורוב מחזיר לשער, והם כבר יודעים לשחק כדורגל. במקום להיות במקום האחרון, הם כבר במקום השמיני ובתיאוריה הם יכולים אפילו להגיע למקום הרביעי. רק שהשנה אין הבדל גדול בין המקום הרביעי למקום האחרון. בסך הכל הבדל של שש נקודות.

אני מספר לכם את זה, לא מפני שאני שונא את הפועל או בגלל זה שלא הצלחנו לנצח אותם לפני שבועיים, אלא כדי שלא תצטערו כל כך על שירדנו למקום השני. יותר טוב שתצטערו שהפועל תל אביב ירד מהמקום הראשון למקום השמיני. לפני שנגמר המקום שלי, יש לי עוד משהו קטן להגיד. קראתי שסופר מתחבש בשם שלו האמיתי, וקורא לעצמו ס. יהור, כתב בעתון נגד הכדורגל. אני לא זוכר מה הוא אמר בדיוק, אבל זה היה משו כזה: "מה זה כדורגל? 50 אלף איש יושבים ומשתגעים מזה 22' איש משחוללים על המגרש". ובכן, אם סופרים יכולים לדבר על כדורגל, אז כדורגלנים יכולים לדבר גם על ספרות. מה זה ספר? מיליון אנשים יושבים וקוראים, איך שאיש אחד משחולל על הגייר.

עסקים

כדורגלנים למען כדורגלנים

"דחילקום, מתי תפתחו כבר את החנות?" פנה השבוע גבר חסון אל זוג כוכבי ה' כדורגל יעקב חודורוב ויוסף מרימוביץ, ברחוב דיונוף בתל אביב. היתה לאיש סיבה

סוחר חודורוב עם סחורה ולקוחה

הבו לנו י"א, י"א — בחינם

רצינית להתאונן. היה זה מורה ההתעמלות של בית הספר תלנורדוי. לאחרונה החלו שלמדינו להופיע ללא נעלי-התעמלות לש עוריים. "אנחנו מחכים עד שתחודורוב יפתח את החנות, ואז נקנה נעליים", ענו הילדים. כי המאורע המדובר ביותר בשבועות ה' אחרונים, אפילו יותר מאשר הפתעות משחקי הכדורגל, היא החנות לצרכי ספורט, שזוג הכדורגלנים פתח השבוע בשותפות.

לא רק עסק. הרעיון היה ישר. אין כמעט כדורגלן שאינו מתחבש בבעיט מקום העבודה. רק כדורגלנים בודדים הם עובדים עצמאיים. רובם נזקקים לחסות מס' עלים גדולים. במסעיהם המשותפים עם נבחרת ישראל הגו חודורוב, איש הפועל, ומרימוביץ, איש מכבי, להקים יחד חנות ספורט.

אחרי חדשים מרובים של הכנה, עוב חודורוב את עבודתו כנהג במקורות, ויסלה נסח את בית המלאכה המיכני שלו, ויחד רכשו חנות מפוארת בסכום של 14 אלף ל"י. לא היה זה רק עסק מסחרי שיבטיח לצמד הכדורגלנים הכנסה, אילו רצו יכלו לפתוח עסק טוב יותר. אולם שני הכדור רגלנים רצו "להמשיך ולהישאר בעניינים".

החנות, אשר מן הסתם תהפוך חוף זמן קצר למקום מפגש מרכזי של ספורטאים ישראלי, היא רק שלב ראשון בתכניתיהם. "אנו מקוים להביא ליצירת מצב, בו לא נתקלו כדורגלני ישראל באותן הבעיות ש' בפניהן עמדו אנחנו", הסבירו השניים. עוד לפני שנתפתח החנות, זכו חודורוב ומרימוביץ בעידוד, שסימל כי אין מתיחסים לחנותם רק כאל עסק מסחרי. אופינית ביותר הייתה תגובתו של ד"ר אליקום אוסטשינסקי, מנהל יקבי ראשון-לציון. כאשר פנה אליו חודורוב, בבקשה להנחה בקניית משקאות, תרם אוסטשינסקי משקאות חינם ב-400 ל"י לחגיגת פתיחת החנות.

„מִן הַעִיר אֶל הַכֶּפֶר” – אֵינָה סִיסְמָה הַמוֹשַׁכֶּת אֶת בְּנוֹת וְנָצִרֶת

נשואין? כן - אבל...

מִיד הַחוּצָה!" אָךְ סִיּהָאָם לֹא הִתְרַגְּשָׁה מֵהַתִּפְרָצוֹת אֲבִיהָ. הִיא בָּאָה אֶל מֹשֶׁה וְהוֹדִיעָה לוֹ: "זֶה כָּבֵד יִהְיֶה בְּסֹדֶר. שְׁלַח וּכְבוֹדִים לֵאבֹא לִסִּיִּים אֶת הָעִיסְקָה."

מוסד כמעט ונישק את אהובתו; רק
נוכחות חברתו ריסנה אותו. הוא מיהר
לאביו, והפעם הסכים זה לנסוע לאבי הכלה,
בחברת הכומר של הכפר. „אני ליחיתי
אותם בתפילות“, הוסיף מוסה.

למחרת שבה משלוח השידוכים. "אביה מסכים," הודיע אבי מוסה בכעס כרוש. "אבל בתנאי אחד: שתעזוב את הכפר ותעבור לגור בעיר. האם אתה מסכים לתנאי כזה?"

★ ★ ★
היכן מקום ההשכלה?

ב וְדָו הַמִּזֵּם נָסַע מוֹסָה הָעִירָה, לְשִׁמּוֹץ
אֶת הַפְּרָטִים מִפִּיָּהּ שֶׁל סִיְהָאָם עֲצֻמָּה.
עֲבָרוּ כִּמְהָ יָמִים עַד שֶׁהֲצִלִּיחַ לַפְּגָשָׁה. הַנְעִירָה
צִוְתָּהּ לוֹ בְּלִיגִילּוֹ שׁוֹבֵר־לֵב: "וְמָה חֲשַׁבְתָּ
לֵךְ, יָא מוֹסֵה, שְׁאֵנִי אֲסַכִּים לְעֻזּוֹב אֶת הָעִיר

שבנו חזר מנצרת בלי ראש, נזכר מוסה,
הוא רק הבין שאני צריך שלחה. הוא שלח
אותי למרעה, עם עזרי המשפחה."

כל זמן שלא נודעו תוצאות בחינות הבגרות, לא העז מוסה לגלות לאביו את דבר אהבתו. אולם כאשר נודע למוסה כי הוא עבר את הבחינה ואף זכה לציונים טובים במיוחד, לא ידעה שמחתו בגלל בני הכפר באו לברך את התלמיד המוצלח על הישגו, כשפני כל אחד מהאחרים: "נבוא בעל אותך בקרוב בשמחתך הגדולה." ניכר מוסה: "לכל אחד עניתי חרישית: 'אמן, אמן, כן רצון'."

כשבסבחינו העצמי מבוצר בתואר, בוגר
לית ספר תיכון" פנה מוסה אל אביו, סיפר
בית דבר אהבתו לסיהאם, בת המנהל.
הוא ביקש ממנו כי יפנה רשמי אל משפחת
הבת, ינהל את המשא ומתן לברית נשואין.
הוא סירב להתערב. "אתה כבר גבר", הכי
ריו, "רצונך להתחתן — טפל בענייני עצמך".
לפי צהלת של סיהאם עצמה, פנה מוסה

זוּסָה הוּא בְּחֹר מְמוֹרֶמֶר. לֹא עַל כֵּל הַמִּין הָאֲנוּשִׁי, כִּי אִם רַק עַל חֲצִיו הַנְּשִׁי שֶׁל מִין זֶה. לִיתֵר דְּיוּק: עַל בְּנוֹת הָעִיר נִצְרָת. כִּי רַק לִפְנֵי שְׁבוּעוֹת אַחֲדִים, הָיָה מוֹסֵה מֵלֵךְ תַּקְוָה לִכְבוֹת בְּהִי'יִשְׁוֹאִין מֵאוֹרֵי שָׁרִים. וְאוֹ, לַתַּעַץ, קָמָה בְּחִירַת לְבוֹ הַנְּצִרְתִּית, וְאִמְרָה "לֹא".

מוסד, עלם גבוה ורוזן בן 19, סיים רק
לפני שנה את בית הספר התיכון בנצרת,
וכיום הוא עובד בהוראה מאת מחשבו
הבדואים ליד כפר שפרעם הגלילי. בעייתו
הוא סבור, אינה בעיה אישית נדירה.
הערים הערביות כולן חושבות שזו
בעיה כבד להתחתן עם כפרי ולעבור
לגור אתו בכפר.

בן 14 היה מוסה, כאשר נשלח על-ידי
ההוריו ללמוד בנצרת. באותם הימים לא
השקשם על בנות. "הייתי נצלן כשהוריו היו
מאמיצים בי לגדול ולהתחתן", מספר הוא.
הם היו רגילים לומר לי: יאללה יא מוסה,
נגדל כבר. אנו רוצים לראות בשמחתך".
אני רציתי בשמחתך אבל באותם הימים
ימיתה שמחתי לקבל את תעודת הבגרות. על
בנות וכל הקשור בהן לא רציתי לחשוב –
"מדת שוש חטא".

מאז הספיק מוסה להבין, כנראה, כי אין
מדיק כן. אולם הרחבה זו של השכלתו
המעשית לא הביאה לו אושר רב. בהיותו
בנצרת היה מוסה נאלץ לעמוד בתור לקנות
לחם. שעות ארוכות ביזבז כן, כשכולו נרגז
בגל ביטול הזמן. עד אשר מצא לעצמו תחביב
להתבונן בבנות שעברו ברחוב. בתחילה
פחות שמישהו ישיגה במיניה: הן
לתיחברתי שלי, הודה. אבל במרה גי
לית כי הבנות עצמן מביטות בי אל פחות
מאשר אני בהן.

★ ★ ★
עם צלמוד ועם צאנז

[REDACTED]

במיוחד **משכה** את תשומת לבו נצרה שכורת צנינים, בעלת צמות ארוכות ושחורות, כעבור שנים נודע לו כי זוהי בתו של מנהל בית־הספר היסודי באחד מכפריו הסביבה. היחוס הרם לא הפחיתו: גם יחסיו שכל אינו מבוטל. "את משפחתי מכבדים בשל הארץ, ונוסף לכל — לא חמד לאלה, ש לנו כסף ונכסים לא פחות ממשפחתה."

בכל זאת, חשש התלמיד הרבנות במחשבה לגל נצרת חלומותיו. הוא פחד מן יפריע דודר למוריו, והוא יכשל בחנינות. "הוא לא מוסר", היה שואל את עצמו, "האם זאת העת לאהבה? לאיזה בחינה אתה עומד לגשת לבחינת הבגרות או לבחינת האהבה?"

הוא החליט כי גם קבלת תעודות יש להסדיר לפי דרישות: קודם תעודת בגרות, ואחר־כך תעודת-חשמל. בינתיים הסתפק בפגני מלקריות ובבחולצות ירוקיים מתמוס עם סיהאם היפה. כעבור זמן אף הצליח להחליף נמצא כמה מלים. הוא היתה לרעותית ופ' ליונה, תמיד צחק — "אפילו כשהייתה רור". בעבר משעה לידנו ברחוב.

לא היה קל לשניים להיפגש. נצרת היא עיר קטנה ואפילו אם בחורה מוכרת לאין זה דבר קל בשבילה לעצם בחור. השניים היו בשעריהם בלילה.

ביעור חמץ

בתֵּל־אָבִיב, הַתְּלוּנָה מֵרֶסֶל סוּא
בַּמִּשְׁטֶרָה, כִּי אַחֲרֵי שֶׁתִּלְתֶּה אֶת לִבִּי
הַמִּיטָה שֶׁלָּה לְאַחֲרוֹר לְכַבּוֹד חֵג הַפֶּסַח,
וּבִינֵיהֶם גַּם צִיפִּית שֶׁכֻּלָּה תַּשְׁבִּיטִים בִּי
שְׁחִי שֶׁל 300 לֵ"ה, הוֹצִיא אֶלמוֹנִי אֶת הִי
תַּשְׁבִּיטִים מִתּוֹךְ הַצִּיפִּית, הַשְׁאִיר אֶת הִי
צִיפִּית אֶתְמוֹר.

בן בעז

בתִּלְאָאִיב, הבחינו תושבי אחד ה-
בתים ברחוב שלמה המלך במסגר
המנסה לפרוץ את דלת אחת הדירות,
שבועליה היו בחופשה. גילו כי המסגר
נשלח עלידי פורץ מועד, שהסביר ל-
מסגר כי הדירה שייכת לו אך הוא איבד
את המפתח.

פעולת תגמול

בתל-אביב, אחרי שאנשי השגרירות הצליחו מחו בפני משטר החוק נגד הקבצן המקצועי ונרבות בפחד בני הציבור, ירד הקבצן מתוך מכונת, פתח את הציפה הממוחזרת שהיתה בידו, הוציא מתוכה 8 באבנים, השליך בור אחר זו על הלונות וניסח את הצירות, ניסח אותן, נכנס חזרה למכונת והסתכל.

צרה מגבוה

בנורמנדיה, צרפת, נאלצו שלטונות מסי'הכנסה להוציק לעזרתם צנתנים, כדי לחזור לתוך סירה עתיקה בה התבצרה משפחת איכרים, שסייבה להחיר לגובי מסי'הכנסה להיכנס אליהם.

חול ומחול

ב ירושלים, ערכו נטורי קרתא הפ' גנה נגד הקמת בריכת השחיה המעו' בבת, לבשו הפעם בגדי חג, יצאו כ' שניים וריקודים מול משמרות השוטרים המזוינים.

חינוך מתקדם

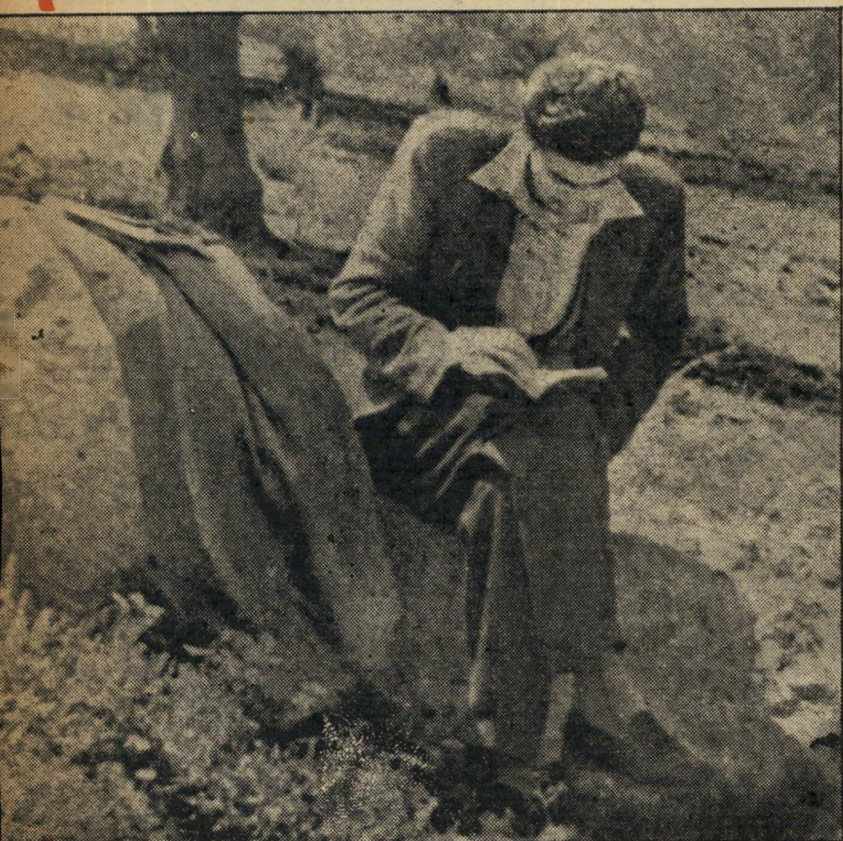
בתל-אביב, הובא גדעון יפה (22) לדין, באשמת התפרצות לבית-ספר יגניבת שלוש ל"י, ביקש מהשופט לאסור את פירסום שמו בטענה שהוא בן מורה.

קוצו של יום

בירמינגהם, ארצות-הברית, פרץ פחד הובאָרד עם חברו לבית, חילק עמו את השלל, הסתכסך על סכום של 13 מנט, רצח את חברו, נידון ל־30 שנות מאסר.

חד גדיא

בתְּנִיָּה, שמע שמעון סלומון את
אשתו צועקת בחדר-המדרגות הבחין
כי הותקפה צוילי חתול גדול, מיהר לִ
הביא את אקדחו כדי לירות בחתול, כיוון
שמאקדח ריגו הנמוג אל החתול, ירה

הוא ישב בשדות

שוקע בקריאת אחד מהספרים הנ"ל
אל אמה. האם כבר הכני

1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 26

אנשים

משחקי פיגמה

את הראיון שנתן לכתב פיגארו הפריסאי, ושפורר רעש כה רב בישראל, סיים ראש ממשלת בריט המועצות ניקיטה כרושצ'וב בדרך מקורית ביותר: הוא קם מכסאו היכה בשני אגרופיו על השולחן שלפניו, וקרא לעבר העיתונאי היצרפתי: "תרמתי כבר מספיק לרווחים של קפיטליסט כמוך!". . . האופי נאית לולה בר, שבילתה את חג הפסח בחוף-לארץ, עמדה לחזור ארצה במוצאי שבת, מאחר שקבעה למדוד תלבושות ללקוחותיה כבר בי יום ראשון בבוקר. מטוסה של לולה התאחר, אולם הלקוחות שהמתינו בדירתה סירבו לעזבה. המטוס הגיע לבסוף ביום ראשון בשעה 12 בצהריים, ומיד בהגיעה משדה התעופה החלה לולה למדוד את שמלות לקוחותיה. . . דיוקנות מתימטית גילה לאחרונה פרופסור אברהם פרייזל, פרופסור למתמטיקה באוניברסיטת העברית בירושלים. כאשר ניסה לברר אצל נהג אוטובוס, מתי יוצאת מכונית לבארשבע, לא הכתפק ב"תשובת הנהג ושאל: "מתי הוא יוצא בדיוק?" שאל אותו הנהג הנרגז: "אתה יקה או פרופסור?". אני גם זה וגם זה, השיב פרנקל בקול שקט, "האם אתה מוצא איזו סתירה בכך?". . . כמנהגם מדי שנה, ערב חג הפסח, עלתה גם השנה משלחת של ערביי אברגוש, ובראשם מוכתר כפרם מוחמד ראש ד, לביתו של ראובן ("רומק") גרינברג, הביא לו כבש חי כקרבת-פסח. אולם השנה הופתעו אנשי המשלחת למצוא אצל רומק כבש חי אחר. היה זה כבש שנשלח לו כקרבת-פסח מהשייך הבידואי סולימן אל-חוזייל. . . חובב עתונים, שמסע השבוע באוטובוס בקו 5 בתל-אביב, נכחה קשות. כאשר ראה האיש את אהרון מסיקין, גיבור זרוע אותו לכלבים, עולה לאוטובוס ובידו גליון עתון הידוע של השבוע, ביקש ממנו האיש להציץ בעתון. "אנשים הגונים לא קוראים עתון זה", השיב לו מסקין, וסירב להראות לו את העתון. . . נפגע אחר של השבוע, נאשם המת תרת עורר-דין יעקב חירותי, חזר השבוע, אחרי תקופת היעדרות ממושכת, לבית-המשפט המחוזי. הי פעם הופיע חירותי כעורר-דין, שהגן על נאשם אחר. . . הודמנות מתאימה לסולחה מצאו חברי מועצת העיר אילת, שמואל ("בובי") עזריאלי וראש העיר חנוך נגר, שלא דיברו זה עם זה במשך שלושה חדשים. אחרי מסיבת כליסור עליונה, בהשתתפות חברי מועצה אחרים, המריצו חברי המועצה יוסף ("יוסקה") ארזיק ("כחן") ויהושע ("ישע") שכי את בובי להזמין את חנוך למסיבה, באמרו: "נראה אם יש לך דם". בובי הוכיח שיש לו דם, צלצל לנגר, שבא מיד למסיבה, כשי הוא לבוש פיגמה.

יחידיו

בסיום הקלטת תכנית שלושה ב"סירה אחת, שנערכה בשבוע ברחובות (ראה רדיו), ניגשה עלמה צעירה חובבת אוטורפים אל איש הצוות דן כן-אמוץ, ביקשה ממנו חתירה. דן הגדול מחם את המסמך המצוי

17.675 ל"י
בכיוון אחד
32.475 ל"י
הלוך ושוב

אדקיע

ה'סר ל'אילות

כרטיסים אצל סוכני הנסיעות
ובמשרדנו מוצ"ה 42, תל-אביב, טל. 61502/3

קח אתך את המצלמה

עונת הטיולים החלה. עוד מעט הטבע יקשט את הצוף בהדרגה. יהיה יופי זה שמוד לך בתמונה בעזרת המצלמה. אותה, יחד עם הרכה, תקבל אצל

פוטו-ברנר

חיפה, רחוב החלוק 31

פקידים!

תלמידים!

סטודנטים!

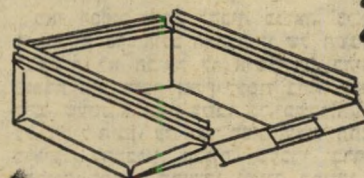
הרשמו עוד היום ב-אולפן גרפי לקורס הדו-חודשי (2 x שבוע) ל-

קצרנות

עברית ו/או אנגלית

בת"א: אצל ח. בריקמא, גורדון 5
בחיפה: ב"ס. במעלה, החלוק 13
הצלחה מובטחת!

תאי תעשייה

תעשייה
מודרנית
צריכה
אמצעים
מודרניים

נערת אקמון?

1958

כל הגבירות מגיל 16 ומעלה
מוזמנות להשתתף בתחרות

נערת אקמון

ניתנת בזה הזדמנות ל-6 גבירות להציג את המודלים החדשים
שלנו לקראת האביב

בשתי תצוגות אופנה

שתקיימנה ביום שלישי, 13 במאי 1958, בשעות 4.30 ו-8.30
באולמי גיל, תל-אביב, רחוב גורדון 34.

כל אוהדות אופנה מתבקשות להמציא תצלום אישי (גוף) בציון
השם, הכתובת והגיל ל-

אקמון, תל-אביב, ת.ד. 1019

מועד אחרון: יום ששי, 25 באפריל 1958

בחירת 6 נערות אקמון תהיה בידי ועדת שופטים, שהחלטתה
סופית ואין לערער עליה. הקהל הנוכח בתצוגות האופנה יקבע לפי
רוב קולות איון מ-6 נערות אקמון הצגיה בצורה הטובה ביותר.

פרס ראשון: תלוש ע"ס 100.- ל"י

והענקת התואר "נערת אקמון 1958"

פרס שני: תלוש ע"ס 50.- ל"י

פרס שלישי: תלוש ע"ס 25.- ל"י

אי לזאת, כל אחת מ-6 נערות אקמון תקבל סך של 50.- ל"י
במוזמנים בעד שיתוף הפעולה.

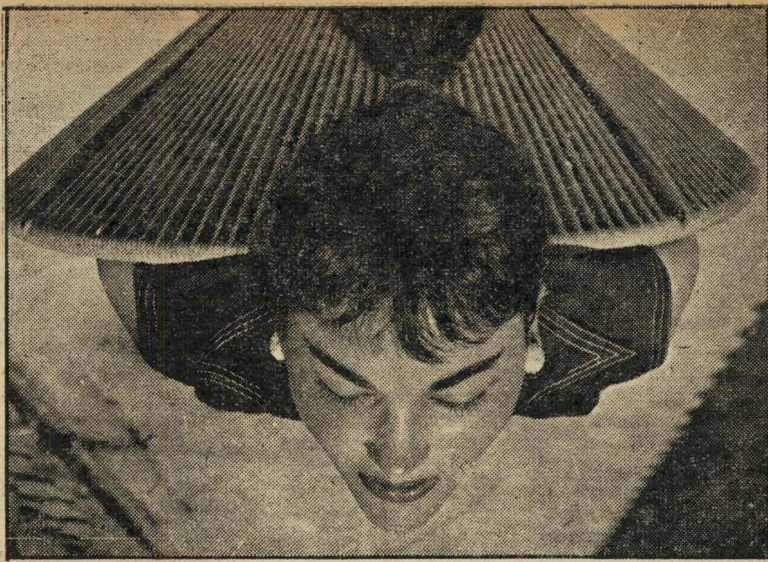
כרטיסי כניסה לתערוכת האופנה שתקיימם ביום 13 במאי
אפשר להשיג בכל חנויותינו במחיר 1.400 ל"י.

אקמון

בכל אזורי העיר

הסבר פניק לתייר והוספת ידיד לישראל

ריקה זראי

תשווקה לכל צעיר פלורנטיני

הסוד: הם מסרו את התחום שקיבלו מיוחנן
לתזמורת מכבי האש של תל-אביב, שניגנה
את השיר בג'מארי, הקרוב לביתו של זראי
... את שהותו הקצרה בבית-החולים תל-
השומר, אחרי תאונה שאירעה לו, ניצל
הזמר הלל (אילנה) רווח כדי להופיע,
יחד עם אשתו אביבה רווח, בפני ה-
חולים ששכבו בביתו. להופעה נאספו גם
כל הרופאים והאחיות. כאשר סיים אילנה
לשיר, ניגש אליו רופאו ואמר לו: "אתה
יכול לקחת את החפצים ולחזור הביתה. אם
יש לך כח לשיר ככה, אין לך מה לשכב
כאן יותר". ... סלע המחלוקת בין תיאטרון
סמבטיון לתיאטרון זירה, השחקנית יעל
ישי, שלפי החלטת בית-המשפט נאסר עליה
להופיע במשך שלושה חודשים, השיגה כבר
עבודה לתקופה זו בלשכת התיירות הממ-
שלית. אגב, לפני שירדה מבמת סמבטיון,
ניגשה אליה הרכילאית מירה אברך, שאת
שמה הזכירה יעל באחד משיריה, הבטיחה
לשלם לה 10 גרוש לכל הופעה, בתנאי
שתשיר את שמה ברור יותר. ... עתונאי
אשר רכש, ערב הפסח, את ספר הבלאדות
של שמשון מלצר אצל רוכל ספרים
ישנים, מצא בוף הראשון של הספר הקדשה
בכתב ידו של מלצר: "למשה ליוס, בברכת
חג שמח — שמשון מלצר, ערב פסח תש"ז"
... חתימת לאו דוקא אמנותית עברו
בימי הפסח על להקת הפנטומימה של
יעקב (גיוק) ארלין. בכיסופים שיכנה
המוזיקרות את חברי הלהקה בחדר מלא
פישפשים ושרצים. כנקמה פרצו חברי ה-
להקה לבגין המוזיקרות, התקינו אותו ללינת
לילה, אחרי שהפכו את סדריו מבלי להוציא
מלה אחת, כיאה לאמני פנטומימה. ...
במוזדה בלתי-מסודרת יצא שר התחבורה
משה כרמל למסע המגנית בדרום-א-
ריקה. הסיבה: משה, חבר קיבוץ נען, צפה
בהצגת תיאטרון זוטא שנערכה בקיבוץ,
ויתר על אריות המוזדה משום שלא רצה,
לדבריו להעדר מן המערכה השניה של ה-
הצגה. ... ידיעה משמחת נפוצה השבוע
בקרב חוג מקורביו של המתובלן יגאל
(זרזק אותה כלבים) מוסינזון, אשתו
הנוכחית, דוריס, הרה ללדת.

כביכול, לצרכים הפרטיים של מכון ויצמן.
חייסגאל השיב במכתב ארוך ומנומק, בו
טען כי מאחר ואין לו תקציב כשם שיש
לאגודות שוחרי האוניברסיטה, אין הוא יכול
להשיב להם במברק. הוא הוסיף עוד 14
מאורעות שאירעו במדינת ישראל שלא בי-
אשמתו, סיים בנוסח: "ב-2 לנובמבר 1952
מת הנשיא ויצמן. לא באשמת!". ...
רעש הפטיפון במלון החדש אילת, על שפת
ים סוף, הטריד בשבוע שעבר את שר ה-
משפטים פנחס רוזן, שהתארח במקום.
הוא קרא לאחר המלצרים, ביקש ממנו לס-
גור את הפטיפון. כשהסביר לו המלצר כי
אורחים אחרים של המלון נהנים מהמנגינה,
ורש ממנו השיר: "תסגור ותגיד להם שה-
פטיפון מפריע לשר". ... דיאנה לרנר,
כתבת ג'ורג'ס פוסט לשבוע העוסקת עתה
בהדרכת תיירים, מארגנת עתה סיורי לילה
של תיירים בתל-אביב, כדי להראות להם
את חיי הלילה של העיר. אמרה דיאנה:
"תיירים יש לי כבר, עכשיו אני מחפשת
חיי לילה בעיר". ... אריה פרידל איש
הנכסים ובעל קפה פילץ המפורסם שהפך
למועדון יחידיו של מפא"י, החל לקבל
מכתבים המופנים למר אריה יחידו.

★ ★ ★

פזמון חוזר

קרנן למתיחה אכזרית נפלו השבוע ה-
מוסיקבלן יוחנן זראי ואשתו ריקה
זראי. בשבוע באחד הימים לביתם, שמעו
צלילי נגינתה של תזמורת כל-ישיפה. לחר-
דתם הרבה החנינו כי התזמורת מנגנת
במלוא המרץ את שיר העשור, שאת כתיבת
את חיי הלילה של העיר. אמרה דיאנה:
"תיירים יש לי כבר, עכשיו אני מחפשת
חיי לילה בעיר". ... אריה פרידל איש
הנכסים ובעל קפה פילץ המפורסם שהפך
למועדון יחידיו של מפא"י, החל לקבל
מכתבים המופנים למר אריה יחידו.

פסוקי השבוע

- ראש הממשלה דויד בן-גוריון, בראיון עם עתונאי על יחסי ישראל-
צרפת: "זה ענין של מוסר ולא ענין של אינטרס."
- המבקר הספרותי ברוך קורצווייל, בבקורת על עיר היונה של נתן
אלתרמן: "לא, השיר אינו צריך להיות עבד. זכותו וחובתו לפרוק צחים ועצות
כמו רסן ומתג... לא קל לו לבעל מצפון ובעל טעם כאלתרמן להיות משורר החצר."
- נשיא ארצות-הברית דווייט ד. איזנהאואר, בנאום קבלת-פנים
ל-200 נציגי עמים זרים, שבאו לוועידת התעופה הבינלאומית: "ממשלות העמים הן
הרבה יותר טיפשות מהעמים אותן הן משרתות."
- כתב "ג'ורג'ס פוסט" משה כהן, על התרברבותו של הסופר משה
שמיר, כי ספרו מלך בשר ודם הוא הספר הישראלי הראשון שתורגם לאנגלית:
"אי אפשר להאשים את האפרוח הצחח כי השמיים נפלו עליו, כשגרגר תירס נפל
על ראשו והשמיים את כובעו על עיניו."
- העתונאי עמנואל פרת, על ערימת אבני גרניט שפסל אלמוני היה
צריך להשתמש בהם להקמת פסל ענק, אולם ביטל את תכניתו כשמועצת אילת
החליטה לבטל את ההזמנה: "זה יהיה גליעד לאגודתה שלא קמה."
- המבקר הספרותי אשר נחור, על הופעתו של ריקה זראי בנחטוף
אותו בשקט, המוצג בתיאטרון זירה: "יש לה נתונים חיצוניים הדומים לאדיאל היופי
של רובנס, ויש בהם כדי לעורר את תשוקתו של כל צעיר פלורנטיני."
- הסופר יזהר סמילנסקי, בתשובה לשאלה מה היה תפקיד הסופר
הישראלי בעשור הראשון למדינה, ומה תפקידו לקראת העשור השני: "תפקידו
של הסופר הישראלי בעשור הראשון היה לכתוב ספרים טובים. משימתו לעשור
השני — לכתוב ספרים טובים יותר."

מכתבים לרותם

השפות להתכתבות הן: אנגלית, צרפתית, גרמנית, איטלקית, ספרדית, ופורטוגזית.
הכתובות:
ד. קראולי, נשיא המועדון.
THE HIBERNIAN LINK,
c/o V. R. CROWLEY,
25, TALBOT STR.,
DUBLIN, IRELAND.

עצוב לו

הוא בן 19, בן מושב ובוגר בית-ספר חקלאי (1072/55). הוא כולד ועצוב בבית, כי אין לו חברי במושב. אין הוא נמנה על הכעורים ואפילו מוריו טענו שאין לו במיוחד מחסור בחומר לימודי. או מה בנוגע שתכתיב אליו? הוא מבקש יפה שתשלחי גם תמונה.

הסיפמה: יש לחיות

פשוט — יותר מדי טוב כדי להיות אמיתי. מכתב אופייני של טפסעשרה "רצינית" (1072/56).
"אחרי לבטים מרובים החלטתי לכתוב לך."
"הגניתי בן 16 מהחזה. אבן במקצת ולא עבתי בשור במיוחד. אחי ולידת הארץ שחרחרת אולם לא במובן המשלב שחרורית שיער עם כהות פנים. יפיי לפי דעות מסוימות נדיר במקצת."
"עיקר התעניינותי מופנית לקריאת ספרים לא רק בספרים. כמו כן אני מתעניינת במחשבות הרחוק, בעיקר בהיחסי החיים שם. כמו כן מחבבת אני סרטי קולנוע טובים והצגות. הייתי חפצה להכיר באמצעותך, רותי, ידיד אמיתי וכה אשר עמו אוכל להחליף השקפות ולהביע דעות ומחשבות למרות שאני גרה בעיר, הרי לימודי מתנהלים בה בשעות המוקדמות של הערב וביום אני עובדת."
"אני סנטימנטלית וסולדת אני מכך. אולם מחבבת אני גלוי לב מעמיקים ובוגרים. הייתי מאד רוצה שלא תקבלי ממכבי זה רושם כאילו הגני נערה ממושקפת ויושבת בית. אלא להיפך, כי הגני חובבת ואוהבת את החיים על כל הלבטים והקשיים, וסיפמתי: יש לחיות ולתנות מכל רגע של החיים."

"בילדותי" כותבת לאה הוברט, מרחוב היס, חדרה, "באסיה המזרחית, בזמן מלחמת העולם השנייה, הייתי במוסד ילדים ושם היה לי רע למשחקים. שמו: יעקב הולצמן. לא הייתי נדקרת בכך, לולא סיפורי לי ראו את דמות ברמלה. לפתע נזכרתי כיצד נדדתי בחדר שלי ילדותי רצוני לדעת מה מראהו מה יצא ממנו וכיצד מתנהלים חייו."
"יעקב, אני מקווה שאתה קורא שורות אלה."

אופי, לא יופי

בכפר סבא ישנו נציג (1082/57) בן 25, שסיפר לי משהו דומה לזה שהוא צימד עם שורות שחורות ועיניים אינני זוכרת איזה, ושהוא די מעניין והוא רוצה להתכתב עם צעירה כבת 20-22 עם חוש הומור, אוהבת טיולים ותיאטרון וכל הסרייה ולא סנובית ולא סלוגנית, ושלא חשוב לו אם היא יפה או לא כי יש איזה שהוא פתגם שהיופי לא חשוב, רק האופי.
אולי תלכי לראות מה הוא רוצה? לא איכפת לי אם גם לא תלכי, בעצם.

שובן של ברכי הנשים הוא עתה ודאי. נכון הוא שהם מגיעים בגניבה. אפילו לחצאית החדשה ביותר, יש עוד אינץ' אחד מתחת לפרק הנשכח-כמעט, והצלמים מעודדים את הדוגמניות להחזיר בסאקס את הברכיים וערכיהן לקור' את היקרה.
זו הטיבה מדוע האשה בשמלת הטרפז בעמוד 89 בחגג, מסתירה את ברכיה בארנק (ורוד, אם חשוב לך לדעת). בעוד שבועיים תוכל לדווק את הארנק לכל הרוחות ולהציג את ברכה הגלוייה.

אפשר לומר מעט מאד על הברך. מבחינה רפואית היא נוטה לריבסטיזם. מבחינה ויזואלית היא מאכזבת. מבחינה אידיאלית היא מוזנחת. אפילו המשוררים הגדולים ביותר פנו לה עורף.
קחו את שלמה המלך. לא היה כמעט אבר נשי אחד שבחור קשיש וטוב זה לא התעכב עליו. הוא היה, תודה, בחור כשרוני. אולם כשהגיע לברך — נעתקו מיליו. ייתכן שאמר פטש שבכייך הם כצוקי הגליל, אבל בסוף חשק הכל ועבר להלחם.

השפעת הברך, תהיה גדולה ביותר על העולם. תעשיית התמרקים תתעשר במוצר נוסף: הורמונים לברכיים. בי שבועיים הנשים יופיעו בלי הרף עצות טובות-לב, כיצד לעשות את הברך מושכת יותר. במלחמה האינסופית בין המינים, תיחשף חזית נוספת, שבה יוחלפו כל המהלומות הרבה מתחת לחגורה.
הברך, מעל לכל, תוריד את המבט הגברי למטה. הדור הצעיר ירצה, מתוך סקרנות, לדעת פשוט כיצד נראית ברך בשמלה, ואפילו אחרי שיראה די הצורך, ימשיך להתבונן, כדי להאמין למראה עיניו.
אין פירושו של דבר שנתונים סטטיסטיים יעלמו לגמרי. תיאוריה אמריקאית כבר ממלמלת משהו על הגב. נהיה פשוט מוכרחות לעמוד בפני הבעיה כאשר תתעורר. אחרי הכל, שחקניות מוכרחות לחיות.

בקצה חבל התלייה, וזאת מפני ששברתי לו את חלון הראווה לפני שנים מספר.
הוא עבר את השלבים של בית-ספר תיכון, מלחמת סיני, קורס מ"כים, ועתה הוא צוער, בשעה טובה ומוצלחת, ואולי כבר קצין, בי עצם. הוא אינו מוכן להסתפק בכך, מתכנן, עם תום שירותו הצבאי, לערוך טיול בי טרמפים באירופה, ולשם כך מחפש הוא בת לחייה. הוא טוען שגם כאן, בארץ, יש מה לראות והוא מוכן להראות לכל נערה שתמצא עניין בכך, פיגות חמד שלא חלמה על מציאות.
הכל טוב ויפה, אבל איזה פרצוף יהיה לך, אם תחליטי היא להראות לך כמה פיגות חמד שעל מציאותך לא ידעת?

התקבלנה?

תראו מה הולך להיבחן בחינות-הבגרות (1072/54):
"אנחנו שתי תלמידות שמינית על סף בחינות-הבגרות."

נערת השבוע

שמה, אמנם, דבורה פנקס, אבל אני משוכנעת שהיא יכולה למלא ספר. היא אולי לא הטיפוס שאתה חולם עליו בלילות, למרות שלה יש דיעה אחרת בנידון, אבל קול י להו
אני שונאת לומר זאת, אבל זוהי אמת. דבורה הספק-בלונדית, ניהונה בקול מצויסופראן נהדר, בו היא משתמשת דווקא לשיר בלון וגיא. ביום היא מקשטת עדיין את בית החרושת אלבר בהופעתה כפקידה, אך שאיפתה היא לשיר בערבים בכל מקום שהיה בעל תזמורת טובה. היא בעצם יודעת גם ללחן את עצמה בפסנתר.
לפי שעה עוד לא הצליחה להגשים זאת. היא נר-שמה לאיושהו בית-ספר לגיא, שהבטיח לה להשיג למענה הופעות אך הסתפק בלקיחת 18 ל"י לחודש, ובעידוד שכוון לה עתיד מזהיר.
אולי יכול משהו להראות לה את הדרך לאורות הבמה? לאו דווקא דרך המלך.

הגנו? חנונו מעוניינות להתכתב עם בחורים בגיל 22-25, בעלי השכלה כלה וחוש הומור גבהם ממוצע או למעלה מזה בקשר אלינו הרי יוכלו להיחשב לא יתאכזו מקחת רותי, הנקבל ממך תשובה?"

בגימנסיה שלכן לא לימדו אתכן סימני פיסוק?
שלט בבאר מפואר בעיר טאן פרנאנסיסקו: "ההנהלה שו" מרת לעצמה את הזכות לא לשרת כל גברת הנראית בעיניה הגונה."

למתכתבים בלבד

לאלה שבאמת אוהבים להתכתב, הגיע מכתב מדאבליו, אירלנד, מקלוב להתכתבות בינלאומי:
"רבים מחברינו ברחבי העולם משתוקקים לרכוש חברים לעט בישראל, ועל כן נשמח מאד לשמוע מכל קורא של עתונכם השואף להתכתב עם בני ארצות אחרות. אלה ה- מעוניינים יכתבו אלינו, וכניסו פרטים אישיים מלאים, ויצרפו מעטפה לתשובה (עם תמונה, אם אפשר)."

אלה שאינם יודעים מה יעשו והיכן, יוכלו אולי למצוא עניין במכתבו של פנחס אופק, מרחי יהודה הלוי 139, תל-אביב:

"אנו מהחיים חוג תרבותי-חברתי, ששם לו כמטרה לערוך ערבי תרבות שונים. חוג זה נהנה מארגון לפני מספר חודשים על-ידי כשמונה אנשים, סטודנטים וסטודנטיות, חיללים ו- חיללות. הגיל הממוצע 20.

"הלבטים, עם יצירת החוג, היו שניים: ריכוז האנשים המתאימים, ועיצוב אופיו של החוג האמור. נטינו להדגיש דווקא את הצד התרבותי באופיו של החוג. הדבר בא על ביטוי בערבים מוסיקליים. היינו משמיעים יצירות ומנתחים אותן. ערבי תיאטרון — העלאת דון זיזאן בגיהינום בצורה קאמרית, ערב שייקספיר — הקראה וניתוח ערבי ספרות. כמובן שלא נמנענו גם מערבי הרי ובידור, אך ראינו בהם תכלין גרידא.

"עתה, לאחר כל אותם הערבים שערכנו, אנו יכולים לקבוע בביטחה שאופיו של החוג, כחוג תרבותי, נקבע ועוצב. לא כן כאשר לריכוז האנשים המתאימים. נוכחנו לדעת שהנוער אחר באנו במגע, לא נטה להתעניין בערבים אותם הצענו לו. מספר אנשים עמד בסימן של אייציבות מוחלטת. היו עזי-בות, וכתוצאה — משברים בעבודתו של החוג.

"הדבר הגיע כיום למצב שבו עומד החוג בפני פירוק. ייתכן והיינו מצליחים לשמור על מספר אנשים קבוע, פחות או יותר, לו היינו מורידים את רמתו של החוג. איננו רוצים בכך.

"בקשתנו היא פשוטה: אנו מבקשים העלאת בעייתנו זו במדורך. אנו רוצים באנשים בני גילנו המעוניינים בחוג מעין זה, מעוניינים לתת ולקבל כאחד. רצוי שהיה תל-אביבים."

את כולם ישא הרוב

העובדה שנערות רבות תכתובנה אל (1072/51), אינה צריכה להרתיע אותך. נסי, מה איכפת לך? חוץ מזה הוא באמת נשמע חבוב:

"הנה חולפים הימים ועמם הולכת וקרבה לקיצה אחת מתקופות מליאות החירות בחיינו — תקופת בית-הספר. עוד מעט, כחודש או חודשיים, יחלפו בטרם נשמע בפעם האחרונה את הפעמון מבשר את תחילת ההסתפק הגדולה וה- ארוכה ביותר שהיתה לי אי-פעם. ואז ייסגרו מאחורי שעריו הגדולים של בית-הספר בחציר (23), אשר התלבט כבר כ-4 שנים בתוככי הבנין הגדול והאפור של הטכניון, ואז יצ-שלצלו באוזני שורות גדול המשוררים:

"לא ריקם שלחתי מצילך השאנן מלאכיך הטובים שלחתי בדרך. מחשבה טובה, הגיון רענן, לב שלם ובוסה עת תכשל הברך."

ואז את כולם ישא הרות, את כל ידידי וחברי מתקופת הלימודים, וכולם יפרחו להם ואיתור לא בדי, לברי, אז יגיע גם הזמן לשוב הביתה אל אמה גולה בקנדה.
"לכן החלטתי למרוח מספר שורות אליך, רותי היקרה. אל תשאלי איך ולמה. פשוט קראתי והחלטתי. דרך אקרה להכיר טיפוסים וטיפוסיות המושרשים יותר ממני בקרקע המולדת, ואשר את זכרונם ואת הרושם אשר יטביעו בי, אשא עמי לחוץ-לארץ, ובאחד הימים אשוב לכאן, ואז ייתכן והיה זה לתמיד ...

"...אוכל לספר לך, רותי, גם על התכונה שלי ללחץ בשירה את הפנומים של תקליטי הפטיפון והרדיו שלי. לשיר אחר חצות ולהעיר את כל השכנים בדיאנה, האיש עם המנדולינה, וכי וכי, להרגיז כלבים וחתולים וגם בחורות חמודות, ולטוס טיסות יחיד בקלוב התעופה ..."

נערות דווקא

זה כבר מזמן לא קרה לי. שנערה (1072/52) תכתוב אלי, תצהיר בבהירות שרצונה הוא אך ורק להתכתב, ודווקא עם נערות. "בחרורים אני מעדיפה להכיר דווקא בעל-פה", היא מסבירה. ועד משהו: "אינני מאלה היודעות את הכל-הכל", כותבת היא. לכן, מקרה היא שאולי תצליח אף ללמוד משהו חדש מאחות לעט, אם ישנה נערה כלשהי, שלא מצאה עד עתה לשון משותפת עם נערה, מיעצת היא שתכתוב אליה.
עוד מכתבים מסוג זה, ואולי להתפטר, פשוט לא אוכל או לגרום הנאה מקולגה של מסיימת "להתעלל" בקוראים, כפי שהיא טוענת. אבל אל תגרמו לה את ההנאה, האין זאת?

קונפוזיציות וספוטניק

(1072/53) מרגיש את עצמו מסוגל בהחלט להתכתב עם כל נערה מגיל 17 עד 20, על כל נושא, החל מתורת קוג' פוציוס (אילו היה אומר בורהא, או אפלטון, הייתי זורקת את מכתביו לסל) — וכלה בירחים מלאכותיים. "עלי אומי רים, זאת אומרת אמא אומרת, שאני הבחור הנחמד והכשרוני ביותר בשכונה, ואילו החתנית סבור שמקומי הראוי הוא

בגלריית האמנות הגדולה של ארגון אמנות עובדות בתל-אביב, עמד בשבוע שעבר גבר כסוף-שיער, חייך בהנאה למראה קהל המבקרים הרב. לידו עמדה צעירה שחרחרת וחיונית, נהנתה לשמע השבחים שחולקו לצעירים. משה מיגדלוביץ, 27, ובתו אסתר מגדל, בת 25, הציגו לראשונה בפומבי את יצירותיהם, אותן ציירו במשותף בשעות הפנאי שלהם.

מתמיד חיפש האב, פקיד ממשלתי באימים, עיסוק כלשהו לשעות הפנאי הרבות שלו. בתחילה ערך לעצמו אוסף בולים יקר. ערך. אך לאחר תקופה קצרה שוב לא מצא עניין באוסף. בקפדנות של אמן החל גזור תמונות מועניות מצוירים, הדביקן לפי נושאים, כך אותן לספרים מפוארים. לפתע גילה עולם אמנותי חדש. הוא ראה את בתו אסתר, מורה בבית-ספר יסודי, עוסקת בשעות הפנאי בציור כדים. הוא אור את האומץ הדרוש נטל מיכחול רצעים. **פחד בלתי מוצדק.** לפני שנה ביקר מיגדלוביץ בצפת. מספר צעירים, שראו את יצירותיו, גילו התפעלות רבה. "הם אמרו לי, שלפי הציורים, אפשר לחשוב שאני מצייר כבר 20 שנה לפחות." היתה זו רק זריקת עידוד קטנה. ממילא כבר היה ביתו מלא יצירות עד אפס מקום.

"הרגשתי שאני צריך מה שיותר ללכת נייר", סיפר מיגדלוביץ. "המדינה שלנו היא קטנה מאד, אבל על הנייר אפשר לצייר אותה גדולה." הצעיר בעל הדמיון המפותח, שלא למד מעולם ציור, החל להתרכז בציורי נוף ותנועה.

לא עבר זמן רב וציוריו של הפקיד הצנוע זכו לפרסום רב. צעירים ומבקרים רבים החלו לבקר בביתו, התפעלו מציוריו בעלי הצבעים העדינים. מיגדלוביץ לא הצליח לעמוד זמן רב תחת הלחץ הקשה; בלי התלהבות יתרה הסכים לערוך תערוכת-יחיד, בה שיתף גם את יצירות בתו. "פשוט פחדתי לעמוד בודד מול כולם", התנצל לאחר מכן. פחדו היה מיותר. רוב המוצגים נמכרו בשבוע הראשון של התערוכה.

מאחורי הקלעים שלוש בתפקיד אחד

שלושה ילדים, תלמידי בתי-ספר עמ' מיים בתל-אביב, יתחלפו בתפקידיהם על בימת אגדות לוד, בהתיאטרון הקאמרי, שיצגת הבכורה שלו תתקיים בלוד השבוע. לפי חוק תעסוקת הילדים שאושר בכנסת,

התמה חנה מרון חוזה עם תיאטרון הבימה. מפעלים אותם מקורות שמועות, כאילו מת' כוננים גם אברהם ("בויק") בן-יוסף ויצחק שילה, לעקור מן הקאמרי להבימה. . . **כמומחה לתקופה** נתבקש רביסון שאול ("עופר") ביבר לעזור בהכנתו להצגה של המחזה המוסיקאלי הפינג'אן, בתיאטרון זירה. ביבר, איש-כזבים המוכר בעצמו פעמים אין ספור במחזה זה, יעסוק בעיצוב "הסיפוסים" מתקופת הפלמ"ח, בו עוסק המחזה. . . **מחזה שלם** תציג בקרוב להקת בצלצור, המתכננת לקבל להצגה את המחזה המוסיקאלי אשר חיים חפר ודן בן-אמוץ עוסקים עתה בכתיבתו. אם תוממש התוכנית, יוצג המחזה, שעלילתו היא מחיי תל-אביב, אחרי

ציירים מיגדלוביץ' ומיגדל * מתוך כד מצויר, דיון לתחביב

התוכנית השניה של בצל ירוק, שגם היא כקודמתה תהיה מורכבת מפזמונים ומערי כונים ללא קשר עלילתי ביניהם. . . **זכוכית ובטון** יפארו את החזית החדשה של בנין תיאטרון הבימה, אחרי שהאדריכל דב כרמי ישלם את תוכניתו, והנהלת התיאטרון תיגש לביצועה המידי. בתוכנית: חי' סול מבנה העמודים הגבוה בחזית הבנין, בעזרת יציקת חדר המתנה ענק במחצית הגבוהה, ובית קיר זכוכית בחזית חדר זה.

* על ראש הציירת כד שצויר על ידה, על רקע ציור-קיר בדירתה.

מלכת המיס, 1958

או אם סבורים כך ידידך, תוכלי להגיש (או לשדל אותם להגיש) את מועמדותך. כל אשר עליך לעשות הוא להמציא לו- דת השופטים של התחרות, ת.ד. 136, תל-אביב, תצלום שלך בבגדים, בצירוף שמך, כתובתך המלאה, גילך, ותיאור קצר של חייך.

אם אין בידך תצלום הנראה לך כמתאים לתחרות זו, שלחי את הפרטים הנ"ל לועדת-השופטים, והיא תדאג לצלמך. כן ישוטטו צלמי התחרות בחופי הארץ, יצלמו מתרחצות שתיראינה להם כמועמדות מתאימות.

התחרות פתוחה לצעירות בנות כל ה- גילים.

שוב החלה עונת הרחצה, שוב נוהרים המונים לחופי הימים של ישראל — מאי- לת בדרום ועד נהריה בצפון, מטבריה וסדום במזרח ועד טנטורה ואשקלון במערב. שוב מרחפת בכל חוף השאלה: מי הנאה בבנות המיס?

החל מהשנה יציג, "העולם הזה" שאלה זו בכל הארץ. הצעירה שתסמל את הרע- ננות של הדור הצעיר ואת חדות החיים של העם השוכן על חופי ימים תוכתר ב- תואר מלכת-המיס, ותישלח על-ידי "העו- לם הזה" לסיור מקיף לאורך חופי הים התיכון. כן תזכינה המלכה וסגניותיה בשפע מתנות.

האם את המלכה? אם סבורה את כך, גילים.

הולנו

ישראל

דחיפה חדשה לאומית

סידרת צילומי-מבחן קדחתניים, שנערכו בראשית השבוע באולפנים תחדישים והי משוכללים של חברת גבע בגבעתיים, בישור כי אחרי הפסקה ממושכת שוב החלו גלגלי תעשיית הסרטים הישראלית לנוע. האיש שניסה לדחוף מחדש את מוגינת הקולנוע הישראלי היה לארי פריש, הצעיר היהודי האמריקאי, שהפיק את מעשה במונית. משוכנע כי למד ממגרעות סרטו הישראלי הראשון, שהצליח להכניס כמה אלפי ל"י יותר מתקציב ה-50 אלף של "יצור, חזר פריש לארץ כשבידו תסריט חדש מפרי עטו, ועם אותם כלי מאה אלף ל"י, בשיטתו עם אולפני גבע, מתעתד פריש לסיים במשך חודש וחצי צילום סרט, שיקרא עמוד האש.

15 מועמדים לתפקיד. "בעלילת ה' סרט אין שום ציונות ושום תעמולה", הבי טיח פריש; "זהו סרט אנושי, שיכול היה להיחזר בכל מקום אחר בעולם. מטרתו היא להיות סרט מעניין, מבדר ומכניס". במרכז העלילה עומדים ששה חברי היאחד זות בנגב, ערב מלחמת העצמאות. הסרט יר- אה אותם במשך 24 שעות, יספר כיצד הגיעו חמשת הגברים והנערה לחבורה זו ולמצב זה. לששת התפקידים ישנם 15 מועמדים. לתפ- קיד הנערה ישנן ארבע מועמדות, אם לא תספיק דינה פסקין, השחקנית הישראלית הנמצאת בארצות-הברית, להשתחרר ולהגיע למועד ההסרטה, קיימות עוד שלוש מועמדות לתפקיד: אילנה קופר, מי שהיתה המועמדת לתפקיד אנה פראנק, רוזינה ארצי, שחקנית הקאמרי, וקטי רודר, יפהפיה ישראלית בלונד- דית שחזרה לאחרונה מבילוי בצרפת.

אם לא יהפך עמוד האש לעמוד של עשן בלי אש, מתכוונן לארי פריש להישאר בארץ ולהמשיך לייצר סרטים בקצב של 3-2 ל- שנה. הסביר הצעיר גבה הקומה את חוכ- ניתו: "יש לי שלוש מטרות בהסרטה עמוד האש — לקיים המשכיות בציור סרטים ישראליים, לשכנע את הממשלה כי יצור סרטים היא תעשה כדאית למדינה, ולבסוף אולי לעשות גם קצת כסף".

סרטים

בן-טובים טוב

בני הזר (מקסים, תל-אביב; ארצות-הברית) היא התגלית אותה מגלים הורים

רבים, שהיו עסיקים על שנותיהם בבעיות פרנסה או בידור, והמופתעים כשמתברר להם כי במשפחה מכובדת ותרבותית כשלהם גדל, מבלי שירגישו בכך, עבריו. הורים שהיה להם הזמן לראות כמה סרטים הול-י- בודיים הדנים בבעיה זו, יודעים כי הסיבה לכך נעוצה בחוסר תשומת-לב מספקת מצידם, ובהעדר אהבת הורים.

סום דיטמאר, לא זו בלבד שראה סרטים הדנים בבעיות מדר הנעורים, אלא שודא ייצר אף כמה מהם. שכן, מר דיטמאר הוא מפיק סרטים. משום כך, כאשר מעירה אותו המשטרה לילה אחד כדי להוציא בערבות את בנו, הנאשם בהתפרעות בבית-קולנוע וב- הכאת בעל-הקולנוע, יודע מר דיטמאר (גימס דלי) כי השד אינו נורא כל כך. כל מה שעליו לעשות, לפי הסרטים אותם ייצר, הוא לנקוט ביד חזקה ולחטל את זרע ה- פורענות בעודו באבו. הוא אפילו אינו מאוין לטענות בנו, שהיכה את בעל הקול- נוע מתוך התגוננות, ולא כדי לנקום על חוסר אהבת-אב.

פעם שניה כמשטרה. אלא שהפעם, הבן שלא הקרישו לו תשומת לב, אינו בן טובים או סתם פרחח. הוא באמת נער אמריקאי ממוצע ושקט, שגנר לתגרה שלא באשמתו הישירה, כדי לשכנע את אביו בצדקתו, מנסה האל בן 16 (גימס מק- ארתור) לשדל את בעל הקולנוע שהוכה, שיספר לאביו מה באמת קרה. כאשר מסרב האיש מכה אותו האל שוב, נלקח למשטרה, לשם בא אביו שנית לשחררו בערבות.

הסרט מסתמים, במסקנה אליה מגיע האב יחד עם הצופים: לא כל בני הטובים קורצו מאותו חומר, ובדור מופרע זה יש גם כמה בנים טובים אמיתיים. מה שמביא ליד מסקנה זו אינו דחאק הסיפור, אלא משחקי המצויין של כל חברי הצוות, ובימיו גיאו- ריאליסטי המכליל את בני הזר בשורת ה- סרטים הטובים של מהפכני הוליווד.

תדריך

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ, אשר העולם הזה ממליץ לראות:

● **עמק השלום** (גת, תל-אביב) — שני ילדים יוגוסלביים, בלחית טיים כושי אמריקאי, מחפשים אחר עולם ללא מלחמות, בסרט יוגוסלבי גוגע ללב.

● **מבשרי הגורל** (תמר, תל-אביב) — סיפור גשר ווסרלו בגירסה רוסית, כנה ומי- שכנעת יותר מהמקור.

● **בני הזר** (מקסים, תל-אביב) — ראה לעיל.

מודעה לכל דורש

לבעלי גנים

העשבים בגינה מפריעים לך? השתילה וההשקאה גוזלות את מנוחתך היקרה? אם כן, אנו מציעים לך את אבקת הפלא "אגרונום". רסט בה את גינתך ושום דבר לא יצמח שם לעולם. הכול סוף סוף ליהנות מגינתך ולהתפנות לעיסוקים נעימים יותר.

★ ★ ★

מחפש משרה

סמל תותחנים משוחרר מחפש עבודה אורחית מקבילה למקצועו בחיל התותחנים. עבר קורס מפקדי צוותים, יודע להפעיל תותחי נ"מ, תותחי נ"ט, הוביצרים ומרגמות 81 מ"מ 1201 מ"מ. הודמנות מצוינות בשביל חברת מוניות, הרוצה לחסל את המתחרים שלה בקווים מרוחקים. סיסמתי: כל יריה — בול!

★ ★ ★

מגבית לבניית בית-כנסת

ביה"ק ק"ק יעקבסון פונה אל כל יהודי חרד ובעל לב: תרום נא ממתנת ידך להקמת אוהל מועד לתפילה בציבור. וזכור — הן לא תיקחנו עמך לעולם הבא. אבל אתה יכול לשלוח אותו דרכנו.

★ ★ ★

הדרכה לעקרות הבית

מחלקת ההדרכה לבית המאושר מודיעה בזאת לכל עקרות הבית הצעירות, כי הן יכולות לקבל את השיעור השלישי על מזדונים ומיניות, ביום השלישי הבא. באולם התרבות המחוזי. המחלקה תספק את המדגמים.

★ ★ ★

אסיפת בעלי מניות

החברה הישראלית לעידוד השימוש בתה משובה ולהפצתו בע"מ מזמינה בזה את בעלי המניות לאסיפה השנתית, לאישור מאזן החברה לשנת הכספים 1957/8. הפתיחה בשעה 09.00. בשעה 11.00 תפתח לשתיית סלס קפה חם.

שרה שופמן, תל-אביב

עצות טובות

- לפועל הרחק: לך אל הנמלה, עצל. ראה דרכיה, שב בצל.
- לנשורי קרתא: צעקה תציל ממים.
- לסוכן הש.א.: שקר, חכן, וחבל ליופי.
- לאיש המעשה: סוף גנב לעליה.
- לעסקן המפלגתי: קול המון — קול שכדאי.

העולם הבא

בעריכת ליילי גלילי

מוזמנים משתתפים. אחד הקוראים מבין המשתתפים בשליחת חומר לעמוד זה יזכה מדי שבוע בפרס של 10 לירות ישראליות. הזוכה בפרס השבוע: הקוראה שרה שופמן, תל-אביב.

מחלה נדירה חולה אחד בא לרופא קופת-חולים והתלונן שהוא סובל מ-חולשה כללית. הרופא נתן לו כדורים כשוכחים. אך הכדורים לא הועילו. האיש חזר למחרת, עוד יותר מת. הרופא נתן לו כדורים עוד יותר חרישים והבטיח לו שהוא יבריא. ביום השלישי חזר החולה, כשהוא בקושי עומד על הרגליים. הרופא היה מודאג: "אמור לי חבר, במה אתה עוסק?" "אני שחקן בתיאטרון הקאמרי" השיב החולה. "למה לא אמרת זאת קודם?" התרעם הרופא, "הנה לירה, קנה לך משהו לאכול".

מאגדות ההתיישבות העובדת

בית אחוז לבית

קולטין הגיח על הפסיפון תקליט, וה-מנגינה הסנטימנטלית החלה להשתפך בחלל החדר.

מישקה המסיק רגע את שתייתו הקשיבה, ואמר: "אהו שמעתי את זה כבר" רוקן במהירות את כוסו עד תוכה קם ועזב את החדר.

★ ★ ★

על פלגי מים

בט"ו בשבט נתלתה בחדר האוכל ה-סיסמה: "כי האדם הוא עץ השדה".

"אני מתנגד לזה בכל תוקף!" הכריז אדירי.

"מה יש לך נגד זה?" שאלו אותו. "מה! אני צריך שכל כלב יעשה ממני צחוק?"

שקופי הגיע עם משאית ה"מאן", לילה אחד, עייף ורצוף, לבית-הוריו בקריה. נשכב על המטה ונרדם מיד.

למחרת, בבוקר השכם, העירה אותו אמיו: "קום, יוסל! אתה צריך לנסיע עם המכונית!"

"תדאני קודם לאנשים שיעמיסו" הפ-טיר שקופי, תוך שינה.

כשהתעורר שקופי ויצא החוצה, גויסו כבר כל השכנים לתורנות העמסה.

★ ★ ★

המומחה

ביום ששי התאספו כמה חברה בחדרו של קולטין, לקונצרט תקליטים. מישקה ישב עם כולם, אבל בייקייסים ושחה קפה, עד שהחל הקונצרט.

דור ההמשך

- הוראות עורך העלון, אל ילדי המשק:
- (א) על כל ילד במשק, מגיל חצי שנה, לומר לפחות בדיחה בחודש.
 - (ב) הקפידו על כך שכל בדיחה תהיה על רמה.
 - (ג) אין לומר אף בדיחה, בלי שיהיה לידך מבוגר אחד לפחות.
 - (ד) האנשים המוסמכים לקבלת בדיחותיך: אבא-אמא, הגנות, המטפלת, חברי-המשק, וכיו".
 - (ה) שים לב שכל בדיחה שלך תועבר לעורך העלון. חזור ובדוק זאת אצל הוריד.
 - (ו) שמור על חוש ההומור!

אמרתיו לך וזאיו לי מה ללרנונו!"

חמשיריים

דון ז'ואן גבה-קומה מרחובות
התרברב בפנקס מלא כתובות.
עד עליו התלבשה
פרגיה די כחוושה
ומאז — בפנקס רק חובות.
לפי, רחובות

איש ציבור חברתי, שמו יוחאי
נאם רק: "אחי, הוי אחי!"
כך שינה ושילש
ורבע וחישש,
עד רוקנה סכיבתו מכל חי.
דוד בן-אשר, עין שמר

טעות לעולם צודקת

תייר משוודיה נמנע מלהצהיר על מל-חמה מסוג "ליקה". (נמרחב)
י. כרנע, תל-אביב
מצלמה ושלום.
מחלקת החינוך עורכת כל קיץ מחנה-נופש. (מחריב)
חנה ויונפלה, בני-ברק
הסיסמה: צחוק בריא.

הועבר לתפקיד מזכיר ראשון. (הארץ)
אורי ספר, בית-שאן
שלב נמנח בסולט ההתפתחות של בעלי-חיים דיפלומטיים.

בית חרושת גדול למכוניות חקלאיות,
בא לביקור בארץ. (ידיעות אחרונות)
מרדכי דן, תל-אביב
מחפש קרקע בתולין לגידולי שדה.

הערות-שוריים

אחרי הבילבול הגדול ששרר השבוע בעתונות הישראלית, בקשר עם הראיון שנתן ניקיטה כרושצ'וב לעתון הצרפתי פיגארו, כשכל עתון טען לנוסח אחר של הראיון...

... יכולים העיתונאים להופיע כאריה המפורסמת:
"פיגארו פה, פיגארו שם..."

★ ★ ★

בגלל ידיעה כוזבת ב"ה ארץ", על דאיונו של ניקיטה כרושצ'וב, כמעט פרצה השבוע שעורריה בינלאומית...

... המוציא לחם מן הארץ.

★ ★ ★

דבר, בטאון מפא"י, התקף השבוע את מושל אלגיריה לשעבר, ז'אק סוסל, שבא לארץ כאורח תנועת-החרות...

... הם חושבים, כנראה, שהוא פוסטל טרואני.